

Sreda, 17. avgust 2005.
Svedok Muharem Ibraj (Muharem Ibraj)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.00 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, primio sam podnesak vašeg pravnog savetnika, gospodina Rakića, u kom se objašnjava da gospodin Delić neće danas da svedoči. Objašnjenje za to je u datim okolnostima prihvaćeno, ali bez obzira na to vi treba da organizujete da gospodin Delić dođe ovamo kako bi nastavio sa svojim svedočenjem i to što je moguće ranije. A sada, molim vas da pozovete vašeg sledećeg svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sledeći svedok je Šaban Fazliju (Shaban Fazliju). Gospodine Robinson (Robinson), tu je napravljena jedna promena. Sledeći svedok će biti Muharem Ibraj (Muharem Ibraj), a posle njega Šaban Fazliju. Ja sam imao drugačiji podatak zabeležen.

SUDIJA ROBINSON: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK IBRAJ: Na početku želim sve da vas pozdravim. Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Dobro jutro, gospodine Ibraj. Molim vas, predstavite se i recite ukratko nešto o sebi.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine predsedniče. Pozdravljam vas. Spreman sam da kažem istinu o onim stvarima koje znam. Možete da počnete sa vašim pitanjima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite gde ste rođeni, gde ste se školovali, godine ste radili i živeli?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Rođen sam 25. septembra 1953. godine u selu Osek Hilja (Osek Hyle) u opštini Đakovica (Gjakove). Osnovnu školu završio sam u selu Skivjane (Skivjan), a srednju ekonomsku školu u Titovoj Mitrovici (Mitrovica). Od 1972. godine do 1980. godine imao sam svoj privatni restoran. 1981. godine radio sam kao šumar u Ereniku. Od maja 1998. godine radim u obezbeđenju mog sela. To sam radio do 14. juna 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vaše selo Osek Hilja je u neposrednoj blizini Đakovice i pripada opštini Đakovica. Da li je to tačno?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da. To je u opštini Đakovica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, da li je vaše selo isključivo albansko, po sastavu stanovništva?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U mom selu ima 186 domaćinstava. Od tih 186 samo je jedno srpsko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, gospodine Ibraj, da li je u vašoj okolini, vi ste sve vreme živeli u vašem selu, bilo problema između Srba i Albanaca?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U prošlosti je u našem selu bilo mnogo Srba. Od 1980. godine počeli su da se iseljavaju. Ipak, tokom svog vremena kada su bili u našem selu, Srbi i Albanci su uvek imali međusobno dobre odnose.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite kada su počeli problemi, odnosno sukobi i tenzije na nacionalnoj osnovi?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Problemi su počeli 1998. godine kad je formirana OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves), teroristi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako su se ti problemi manifestovali?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ti su se problemi manifestovali na taj način da su se oni pobunili protiv Srba, protiv države, protiv Albanaca koji nisu bili sa njima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tada počelo i organizovanje lokalnog obezbeđenja?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Lokalno obezbeđenje u Đakovici je počelo u maju 1998. godine. Svako selo u opštini Đakovica imalo je dva čoveka koji su bili zaduženi za njegovu bezbednost. Tamo gde su ti ljudi bili u stanju da odbrane selo, to selo je ostalo neuništeno do danas. Međutim, bilo je slučajeva i gde nisu uspeali da odbrane selo i tada su bili ili kidnapovani ili ubijani. Bilo je ubijanja, paljenja kuća, svega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, gospodine Ibraj, recite od koga je lokalno obezbeđenje štitilo selo?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam imao prijatelja, moga saradnika. Napravili smo dogovor sa vojskom, policijom i stanovnicima sela da ih ni vojska ni policija, ali ni OVK ne napadaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je u svim selima u opštini Đakovica postojalo obezbeđenje sela i da su po dvojica ljudi bili zaduženi za svako selo. Da li ste vi lično bili na nekoj poziciji u lokalnom obezbeđenju?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, jesam. Radili smo u opštini ... Nisam siguran, ali mislim da opština Đakovica ima 76 sela. Svako selo imalo je lokalno obezbeđenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite malo detaljnije, pošto je ovo prvi put da imamo autentično svedočenje o ovome. Kako su zaduženi za lokalno obezbeđenje birani? Ko ih je imenovao? Koja je bila njihova uloga? Postaviću vam nekoliko pitanja kako vas ne bih mučio sa previše pitanja u isto vreme.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Lokalno obezbeđenje je osnovao predsednik opštine. Sada pričam samo o optini Đakovica. Lokalno obezbeđenje osnovao je predsednik opštine, Momčilo Stanojević. On je pozvao po jednu osobu iz svakog sela da prisustvuje sastanku i organizovao sastanak na nivou sela u roku od dva dana i odabrao osobe koju se mogle da garantuju za određeno selo. Na primer, za selo Osek Hilja sam izabran ja i Mihilj Abazi (Mihil Abazi). Mi smo mogli da garantujemo da selo Osek Hilja niko neće dirati. I ovako je bilo do samog kraja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je i u drugim selima takav bio izbor da su stanovnici sela sami birali svoje lokalno obezbeđenje?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Stanovnici sela su u svakom selu birali dve osobe za lokalno obezbeđenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su članovi lokalnog obezbeđenja imali, onda, uniforme?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, imalo smo uniforme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste imali od opreme?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Naše uniforme razlikovale su se od uniforme policije. Imali smo amblem na grudima i na kapi na kome je i na albanskom i na srpskom pisalo "Lokalno obezbeđenje" (Sigurimi Lokal). Imalo smo specijalne dozvole. Imali smo puške, imali smo rovove, a svakom selu dodeljeno je i jedno vozilo. Postojalo je šest radio stanica u celoj lokalnoj policiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala vam, gospodine Ibraj. Recite mi, molim vas, o oružju. Recite mi o kakvom se oružju radi, naročito u vašem selu.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Prvo bih želeo da se izvinim. Imao sam mnogo problema i ne mogu da se setim svih datuma. Ne znam tačan datum, ali bilo je to početkom maja 1998. godine. Ja i Mihilj Abazi smo zajedno sa dve starije osobe iz sela išli od kuće do kuće i tražili od stanovnika da predaju oružje. Garantovali smo im da ih niko neće dirati, jer je predsednik opštine to garantovao nama i ovako je bilo do samog kraja. U roku od 24 sata svaki komad oružja koje im je dao OVK mi je bio donet. Oni su nam predali oružje. Zajedno sa još dve osobe iz sela ja sam to oružje sakupio na dva traktora i odneo ga u SUP.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, sad ste rekli da ste prikupili oružje koje je stanovništvo dobilo od OVK. Međutim, poznato je da Albanci, kao i Srbi, naročito u tom kraju ...

TUŽILAC SAKSON: Prigovor, časni Sude. "Poznato je" svakako indicira da ćemo da čujemo sugestivno pitanje. Možda bi optuženi mogao da preformuliše pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću. Izbegavajte takva pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo nije sugestivno pitanje, kada u obzir uzmemo činjenice. To ima veze sa situacijom tamo, ako mogu tako da kažem. Hteo sam da kažem da je poznato da Albanci i Srbi koji žive u tom kraju vole oružje, pa sam hteo da pitam svedoka da li su oni organizovali, da li je predaja oružja koje su dobili od OVK ili bilo koja druga kolekcija oružja koju je bilo ko od stanovnika imao u svojoj kući ...

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Na to mogu da odgovorim. Kada sam ih zamolio da redaju oružje, zamolio sam ih da predaju oružje koje su im dali teroristi, jer 80 posto Albanaca je oduvek imalo neki komad oružja. Ja sam lično bio u zatvoru nekih dvadesetak puta zbog ilegalnog posedovanja oružja, tako da sam ja rekao da svako ko kod kuće ima neku pušku, neko oružje, neki pištolj, da to koriste za ličnu

zaštitu, a ne da se bore protiv države ili sa teroristima. Rekao sam im da predaju oružje koje im je dala OVK.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Ibraj, mogu li da vas zamolim da objasnite nešto iz transkripta: da ste bili u zatvoru dvadesetak puta zbog ilegalnog posjedovanja oružja. Da li je to bilo tako?

SVEDOK IBRAJ: Da.

SUDIJA ROBINSON: 20 puta ste bili u zatvoru zbog toga?

SVEDOK IBRAJ: Možda ne baš 20, ali desetak puta.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, da li biste mogli ovo da objasnite? Koliko sam vas razumeo, tražili ste da vam predaju oružje koje su dobili od OVK. Niste tražili da vam predaju oružje koje su sami imali. Da li sam vas dobro razumeo ili grešim?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U pravu ste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to znači da ako su imali neko oružje koje imaju godinama, koje su kupili na primer, da su to oružje mogli da zadrže?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Država nam nikada nije davala da imamo oružje sa dozvolom. Mi Albanci smo među sobom uvek imali problema sa malim prekršajima u vezi sa zemljom, stokom i sličnim stvarima, a oružje smo mogli da kupimo za do 4.000 maraka. Ja sam im rekao da to oružje koje im služi za ličnu zaštitu ne predaju i oni ga i nisu predali. A i država nikada nije hapsila ljude zbog tog oružja, jer je znala da ga oni neće koristiti protiv države, već samo da zaštite sebe. Tražili smo da predaju oružje koje su dobili iz inostranstva, oružje koje su imali za terorističke svrhe i oni su ga i predali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste da ste bili u zatvoru

desetak puta zbog posedovanja oružja. Pretpostavljam da niste imali dozvolu. Možete li to detaljnije da objasnite? Kada ste bili u zatvoru i koliko ste vremena tamo proveli zbog ovog prekršaja?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: 1975. godine sam prvi put bio u zatvoru, kada su policajci u mojoj kući našli oružje i osuđen sam na jedan ili dva meseca. Posle toga sam kupio drugi pištolj i tako dalje. Tražio sam dozvolu od države, ali mi je nisu dali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I koliko je to ukupno? Znam da vam je teško da nam sada date tačnu cifru, ali koliko ste vremena ukupno proveli u zatvoru zbog ovih prekršaja?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Mislim da nisam proveo više od godinu i po dana. Najveća kazna koju sam dobio bila je 1,5 godina. Izvinjavam se što sam počeo da pričam na srpskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete da kada ste prvi put osuđeni, da je policija kod vas našla pištolj i vi ste kažnjeni. Ko su bili policajci: Srbi ili Albanci?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Albanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u drugim prilikama? Kažete da su policajci desetak puta nalazili oružje kod vas. Da li su ti policajci bili Srbi ili Albanci?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Policajci su bili Albanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vratimo se na ovaj događaj iz 1992. godine. Koliko ste oružja sakupili tom prilikom, oružja koje su stanovnici dobili od OVK?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U našem selu, u Oseku Hilji nismo prebrojali svaki komad. Znam da su bila dva puna traktora. Imali su pištolje. Znam da je takođe bio i jedan top. Bilo je svih vrsta ružja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste nam za pištolje. Da li je bilo i pušaka?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Rekao sam da je bilo svega, od pištolja

do drugog oružja. Bio je i jedan top. Imalo je automatskih pušaka, minobacača, različitih vrsta oružja.

SUDIJA KVON: Malo sam zbunjen. Da li je to bilo 1992. godine ili 1998. godine?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 1998. godine.

SVEDOK IBRAJ: 1998. godine.

SUDIJA KVON: Nastavite, gospodine Milošević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, gospodine Ibraj, vi ste sakupili to oružje. Šta ste sa njim uradili?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Sa još dve osobe transportovali smo ovo oružje u SUP Đakovica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Da li je to oružje bilo drugačije od oružja za koje ste ranije rekli da su Albanci držali za zaštitu?

SVEDOK IBRAJ: Kao što sam rekao, bila su dva puna traktora oružja i sve je to bilo novo oružje. Nije bilo staro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada, gospodine Ibraj, budite ljubazni da nam objasnite da li je bilo policija, bilo vojska, bilo neka druga vlast došla u sukob sa stanovnicima vašeg sela? Da li je posedovanje oružja imalo ikakvih posledica po vaše selo?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U Osek Hilji je, mislim, bilo trojica ljudi koji nisu predali oružje. Pobjegli su iz sela, policija ih je uhvatila i kaznila. Trojica ljudi. Ostali koji su predali oružje nisu dirani. Bili su slobodni i mogli su da gledaju svoja posla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je policija posle toga dolazi-

la u vaše selo? Da li su vršili pretrage, išta slično?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Policija nije dolazila u naše selo, jer smo ja i Mihilj Abazi bili tamo i bili smo odgovorni za selo. Kada je policija imala posla sa bilo kim od njih, oni bi nam to i rekli. Policija nije imala ništa sa našim selom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to znači da stanovnike niko nije dirao tokom tog vremena?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Od početka rata do 14. juna 1999. godine nismo imali nikakvih problema. Bilo je malih problema sa vojskom kada su bili u našem selu, ali su odmah razrešeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, gospodine Ibraj, koliko je vaše selo udaljeno od centra Đakovice?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Udaljeno je pet kilometara od centra Đakovice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da rezimiramo onda: sredinom 1998. godine vi ste sakupili oružje. Predali ste ga SUP-u i policija nikada više nije dolazila u vaše selo, niti su imali išta sa stanovnicima sela. Vi ste, kao lokalno obezbeđenje, održavali red i zakon u selu i nije bilo sukoba. Da li bi to bio rezime onoga šta ste nam do sada rekli?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, tako je. Policija je u naše selo došla jednom. Rekli su nam da izvršimo pretragu kod nekih porodica koje nisu predale oružje i ja sam im rekao da to ne mogu da radim. Oni nisu mogli da dođu u naše selo bez naše dozvole. Ja sam im dozvolio da dođu. Došli su i odveli tu osobu. Odveli su je u zatvor. Ne znam šta je sa njim bilo posle, ali oduzeli su mu oružje. Posle toga u našem selu više nije bilo problema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo kada tokom rata, sa bilo kojim čovekom u vašem selu, vojska, policija ili bilo ko drugi postupao loše?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Samo jedna porodica je imala problema sa dvojicom vojnika.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Ibraj, zamoliću vas da nam pojasnite

izjavu da policija nije mogla da dođe u selo bez vaše dozvole. Da li se to odnosi na neki određeni događaj ili je tako bilo i inače?

SVEDOK IBRAJ: Tako je bilo i inače.

SUDIJA ROBINSON: Kažete da je policija morala da dobije dozvolu od vas kako bi mogla da dođe u selo?

SVEDOK IBRAJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, želeo bih da vas podsetim da sam ranije objasnio da su Albanci preuzeli pitanja bezbednosti u velikom broju sela i imali dogovor sa policijom da će sami održavati red i mir kako policija uopšte ne bi dolazila u ta sela, jer je takav bio dogovor između policije i velikog broja sela. Ovo je bio slučaj i sa opštinom Đakovica između ostalih.

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite da čujem gospodina Ibraja. Ovo je bio dogovor. Da li je to bio pisani dogovor ili je bio neformalan?

SVEDOK IBRAJ: Dogovor smo napravili preko predsednika opštine. On nam je garantovao da nećemo imati nikakvih problema ni sa vojskom ni sa policijom, a mi smo garantovali policiji i vojsci da ćemo biti odgovorni za sve šta može da se desi u našem selu. Sa svoje strane sam garantovao stanovnicima da ću biti odgovoran za bilo kakve probleme koje mogu da imaju sa policijom ili vojskom. I ovako je bilo do kraja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, pomenuli ste

incident između jednog stanovnika i dvojice vojnika. Možete li da objasnite o čemu se radi?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, mogu, ali ne mogu da pominjem ime, jer nije dobro ovde pominjati nečije ime. Jedan stanovnik je došao kod mene jednog jutra i rekao mi da su dvojica vojnika dolazila i od njega tražila vode. Vojska je bila smeštena u blizini sela, u planini, izvinite, u blizini sela, a njegova kuća se nalazila blizu tog mesta. Oni su mu tražili vodu i on im je dao, a onda su mu tražili i kafu i on im je i to dao. Ušli su u njegovu kuću bez njegove dozvole. Nisam bio tamo tako da nisam to video sopstvenim očima, ali mi je rekao da su njegovu ženu odveli u drugu sobu. Ostali članovi porodice su ih molili da ostanu u toj sobi da ne idu. Posle tri ili četiri sata napustili su kuću, a on je došao kod mene plačući i rekao mi šta se desilo. Poveo sam ga sa sobom i otišao kod predsednika opštine. Probudio sam ga, jer, kako sam rekao, bilo je rano jutro i on je još uvek spavao. Prepričao sam mu šta sam čuo od ovog čoveka i zajedno smo otišli u SUP kod načelnika i rekli šta se desilo i kako je on garantovao da nikakvo zlo neće da bude naneto našem selu. Rekao mi je "vratite se u selo, a mi ćemo doći za dva sata." Došli su za sat, policajci. Zajedno smo otišli kod čoveka koji je prijavio slučaj i, zajedno sa njim, otišli gde se nalazila vojska. Ovaj čovek je prepoznao dvojicu vojnika koji su bili u njegovoj kući i oni su odmah odvedeni. Ne znam gde su odvedeni i šta se sa njima desilo, jer sam ostao u selu. Posle dva, tri dana osoba kojoj se to desilo je dobila poruku u kojoj se kaže da su dvojica vojnika osuđeni u Prizrenu (Prizren), jedan na šest, a drugi na sedam godina zatvora. Posle toga više nije bilo problema.

SUDIJA ROBINSON: Da li znate za koja krivična dela su ti vojnici osuđeni?

SVEDOK IBRAJ: Taj stanovnik je, mislim, rekao da mu je žena silovana.

SUDIJA KVON: To je bilo samo dva ili tri dana kasnije?

SVEDOK IBRAJ: Da, u pravu ste.

SUDIJA KVON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pređemo na drugu temu. Ali pre toga, dozvolite da vas pitam: osim tog incidenta koji ste opisali, prilikom koga ste vi lično intervenisali, kada je policija odvela dva vojnika iz oblasti koja pripada vašem selu, da li je bilo još nekih incidenata tokom celog rata?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, nije bilo nikakvih incidenata koje je počinila vojska. Desio se jedan incident u vezi sa mnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Budite ljubazni i ukratko nam ispričajte kakav je to bio incident.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Policijski automobil je išao za Dečane (Decane) i zaustavio se ispred moje kuće i neko mi je rekao "videli smo grupu pripadnika OVK u vašem selu". Poveo sam nekoliko lokalnih policajaca sa sobom i otišli smo u pravcu u kom mi je policajac rekao da je video grupu vojnika OVK. Došao sam do jedne kuće, vlasnik je izašao i ja sam ga pitao da li ima nekoga u njegovoj kući osim članova njegove porodice. Rekao je da nema. Onda sam mu rekao da su mi neki policajci rekli da ima pripadnika OVK. Rekao sam: "Bolje da ne pravimo probleme u selu, jer sam im garantovao, policiji, da u selu neće da bude problema". Rekao je: "Ne, u mojoj kući nema nikoga, ali ima jedna grupa u jednoj drugoj kući". Otišao sam do ove druge kuće i pozvao vlasnika koji je potom izašao i pitao sam da li u njegovoj kući ima nekih drugih ljudi, jer mi je rečeno da ima i on je rekao da nema i počeo da me psuje. Pred njegovim vratima sam video više pari obuće i pretpostavio sam da unutra ima ljudi. Rekao sam: "Hoću da uđem unutra i da pogledam". U tom trenutku kod sebe nisam imao svoje oružje, sada se ne sećam od koga sam ga pozajmio pre nego što sam ušao unutra. Kada sam ušao u sobu, tamo je bilo 10 ljudi. Rekao sam im da stanu uza zid i oni su to uradili. Tražio sam da mi pokažu dokumenta koja potvrđuju njihov identitet. Vlasnik kuće je rekao da se ona nalaze u susednoj sobi i da će on da ih donese. Kada se vratio, napao me je. Tokom sukoba još dvojica su me napala s leđa. Ubio sam vlasnika koji se nalazio ispred

mene. Kada je pao na zemlju, okrenuo sam se, a dvojica koji su se nalazili iza mene su se predali. U međuvremenu još policajaca je došlo da mi pomogne i uhapsili smo osam ljudi i predali ih SUP-u. Pre nego što sam izašao iz te kuće, obavestio sam posmatrača koji su došli. Kada su došli, ne sećam se dobro, ali mislim da je sa njima bio jedan Italijan, a i istražni sudija je došao na lice mesta. Došli su i istražili mesto zločina. Istražni sudija me ispitivao. Do dan danas ne znam ko je bio taj istražni sudija. Znam da je došao iz prvostepenog suda u Peći (Peje). Dao je presudu, "ubistvo u samoodbrani". Ostali su predati SUP-u. Bili su iz Kline (Kline), Košare (Koshare) i još jednog mesta ne sećam, odakle su bila ostala dva ili tri čoveka. Osim ovoga nije bilo drugih problema u selu do kraja rata.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Ibraj ...

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U trenutku kada sam ih upoznao nisu bili naoružani i nisu nosili uniforme. Bili su u civilnoj odeći. Bilo me je sramota, jer su neki bili iz mog sela. Želeli su da policija dođe i pretraži kuću, ali ja to nisam dozvolio. Lično sam prisustvovao sahrani čoveka koga sam ubio i 10 dana prisustvovao običajima posle sahrane. Brinuo sam se o njegovoj porodici kao da je moja, do kraja rata. Njegov otac je imao oružje, pištolj, još od ranije i nisam dozvolio policiji da mu ga oduzme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, pre nego što nastavimo, recite mi kada ste stigli u kuću u kojoj se dogodio incident da li je još neko iz lokalne bezbednosti bio sa vama?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bili ste sami?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne. 10 lokalnih policajaca je bilo tamo. Čim mi je rečeno da je grupa pripadnika OVK ušla u selo, pozvao sam druge da mi se pridruže. Naravno, nisam mogao da idem sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su oni koje ste pozvali da idu

sa vama bili iz Sekretarijata unutrašnjih poslova, odnosno državne policije ili su takođe bili pripadnici lokalnog obezbeđenja, Albanci?
SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, bili su Albanci iz lokalne bezbednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Policajci iz SUP-a su došli kasnije, pošto sam ih pozvao, kada je sve završeno. Sat vremena kasnije. Pozvao sam posmatrača i pripadnike SUP-a i oni su došli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, objasnili ste da je tokom celog rata u selu bilo mirno i da nije bilo pripadnika OVK. Ljudi koje ste malore opisali su bili iz Kline, kao što ste rekli, ne iz drugih mesta. Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Bili su iz Kline, Burašca, Košara i ne sećam se svih mesta odakle su bili, ali mislim da nije bilo nikoga iz mog sela, osim čoveka koji je bio vlasnik te kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Sada mi recite, jer sam shvatio da ste rekli da nije bilo jedinica OVK u vašem selu, dozvolite da vas pitam: da li je bilo pripadnika OVK drugde, a koji su bili iz vašeg sela?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: 28 ljudi iz mog sela su bili pripadnici OVK, ljudi koji su živeli u mom selu. Nije bilo pripadnika OVK u mom selu, ali je bilo pripadnika iz mog sela u drugim selima. Bili su sa OVK. Pozvao sam njihove porodice i rekao njihovim roditeljima: "Ja sam garantovao za ovo selo tako da ili dovedite svoje sinove kući ili neka ne dolaze ovamo u uniformama i prave probleme". Njihovi roditelji su mi to garantovali i oni koji su bili pripadnici OVK iz mog sela nisu dolazili u selo da kraja rata. Njihove porodice živele su dobro u našem selu. Pomagali smo im u svemu u čemu smo mogli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pored saradnje sa vlastima koja je, kao što možemo da vidimo, bila uspešna da li je bilo neke saradnje druge vrste sa vlastima, na primer u svakodnevnom

životu? Kako je ta saradnja funkcionisala?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Kada je rat počeo ljudi su bili uplašeni. Nisu se osećali slobodno da odu u grad i obavljaju svoje poslove. Otišao sam kod predsednika opštine i pitao ga šta da radim. Rekao sam mu da stanovnici nemaju brašna, nemaju ulja. Otvorili smo punkt Crvenog krsta posle nedelju dana i zadužili dve osobe da naprave liste za svaku kuću, šta je svakoj kući potrebno i u roku od tri dana predsednik opštine je sve šta je bilo potrebno doneo meni, a potom smo to podelili stanovnicima. Pomoć je dolazila od Crvenog krsta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, osim ovog određenog događaja kada ste pozvali posmatrače posle incidenta, da li je posmatračka misija OEBS-a (OSCE Kosovo Verification Mission) uopšte dolazila? Da li su njeni članovi dolazili?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Kao što sam i ranije rekao, oni su došli prvi. Pošto su oni stigli, obavestio sam i policiju takođe, a onda su i oni došli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne pitam vas više o tom incidentu. Već ste opisali taj incident. Sada vas pitam da li je posmatračka misija OEBS-a dolazila u vaše selo. Da li je neki član nekada došao?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: I pre i posle incidenta posmatrači su dolazili u naše selo. Od tih koji su dolazili, sećam se jednog. Bio je Italijan. Ne sećam se njegovog imena. A nekoliko puta je dolazio i glavni posmatrač, tako se predstavljao, Voker (William Walker). Njegovog imena se sećam, jer je došao i rekao mi da je i njegov otac rođen 1920. godine i tražio je mom ocu ličnu kartu radi provere identiteta. Vratio mu je ličnu kartu i rekao: "Silovali ste dve maloletnice".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je to rekao vašem ocu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Voker, Vilijam Voker. Bio sam prisutan kada je ovo rekao mom ocu. Rekao sam mu "kako možete tako nešto da kažete čoveku od 80 godina". Rekao mi je da su dve devojke dale izjavu o ovome, pa je otišao da ih dovede, jer je video da osoba koja je optužena ima 80 godina. Kada su ove dve devojke došle, on ih je

pitao "da li je to taj čovek". Rekle su da nije. Onda se izvinio, a ja sam mu rekao: "Kako, zaboga, možete da optužite čoveka od 80 godina da je silovao maloletnice." Opsovao sam ga i rekao mu da ne želim više da ga vidim u mom selu. Otišao je i više ga nisam video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste, gospodine Ibraj, da se sećate jednog Italijana i Vilijama Vokera od svih posmatrača. Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pre tog incidenta kada je optužio vašeg oca i potom otišao, koliko ste puta videli Vilijama Vokera.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Video sma ga i pre i posle ovog incidenta, ali nikada više sa njim nisam pričao. Viđao sam ga svako veče da ide u Glođane (Gllogjan).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto je on išao u Glođane svako veče?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Zato što su tamo bili pripadnici OVK i svake noći između 23.00 i 24.00 on bi odlazio tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste pre ovog incidenta razgovarali sa njim?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Dolazio je nekoliko puta u moju kuću i pitao me o unifiramama koje smo nosili, kome su one pripadale. Objasnio sam u da je to uniforma lokalnog obezbeđenja. Onda me je pitao ko nam je dao te uniforme i ja sam rekao da nam je Srbija dala te unoforme, a on je rekao: "Ovde više nema Srbije". Na levoj ruci je imao traku na kojoj je bila američka zastava i rekao: "Sada možeš ovu zastavu da staviš na uniformu, jer ovde više nema Srbije". Rekao sam mu: "Idi u svoju zemlju, u Ameriku (United States of America), ne želim više da te vidim". Više nikada nije došao u moju kuću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada se to desilo, gospodine Ibraj? Možete li da se setite, makar otprilike, kada je to bilo kada je

Vilijam Voker došao u vašu kuću i kada vam je rekao da treba da stavite američku zastavu i da to više nije Srbija? Kada se to dogodilo?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne sećam se tačnog datuma, ali bilo je to nekad u maju 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pokušajte, ipak, da se setite. On nije mogao da bude tamo u maju 1998. godine.

TUŽILAC SAKSON: Prigovor, časni Sude. Svedok je dao odgovor na pitanje. Optuženi sada ne može da mu stavlja reči u usta.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću. To nije prihvatljivo.

SVEDOK IBRAJ: Ja ne znam tačan datum. Kao što sam i ranije rekao, imao sam i imam problema sa datumima. Ne znam tačan datum. Da li je bila 1998. godina ili 1999. godina, ne znam. Znam samo da je bilo pre bombardovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pokušavao sam da pomognem svedoku da se seti, da se seti kako bi došao do datuma, jer se svedok već izvinio što ne zna datum, jer je imao velikih problema u vezi sa tim, a koje ćemo kasnije videti. I pošto se on već izvinio zbog toga što ne zna tačan datum, ja sam samo hteo da mu pomognem, u stvari da ga pitam kada je to bilo i da mu kažem da to nije moglo da bude u maju 1998. godine, naravno. Ali, nema veze. Nema veze. Sada nam je objasnio da je to bilo pre bombardovanja.

SVEDOK IBRAJ: Nisam rekao u maju 1998. godine. Rekao sam da je to moglo biti u maju 1998. godine ili početkom 1999. godine.

SUDIJA ROBINSON: Ali pre bombardovanja.

SVEDOK IBRAJ: Da, pre bombardovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste pomenuli bombar-

dovanje. Da li je bilo posledica bombardovanja u vašem selu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: U selu nije bilo oštećenja, osim u školskom dvorištu, gde su bacili ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je bilo u školskom dvorištu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Sama škola nije oštećena, niti su ljudi povređeni, već je samo dvorište oštećeno. Bačene su neke bombe. Vojska je bila smeštena u brdu blizu škole, tako da su oni njih gađali. Sama škola nalazila se van sela. Nije bila u selu. Bacali su kasetne bombe.

SUDIJA BONOMI: Koja vojska je bila u brdu blizu škole?

SVEDOK IBRAJ: Srpska vojska, deo srpske vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada ću vam postaviti nekoliko pitanja. Citiraću vam iz 63, 66, 68 i 87. Želim unapred da se izvinim, jer su ovo poduži citati, a prevodi se sa albanskog na srpski, tako da ću ja da vam čitam veoma polako, ali pre nego što na to pređem, recite da li su ikada Vojska Jugoslavije i policija Srbije terali građane bilo iz vašeg sela, bilo iz Đakovice, bilo iz nekog sela za koje znate, da napuste svoja sela na Kosovu i Metohiji?

TUŽILAC SAKSON: Prigovor, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Po kom osnovu?

TUŽILAC SAKSON: Na osnovu toga što je ovo pitanje formulisano tako da obuhvati sva sela na Kosovu i Metohiji, a ne samo selo u kome je živio i radio ovaj svedok. Ne znam kako bi ovaj svedok mogao da odgovori na tako nešto.

SUDIJA ROBINSON: On možda ima neke informacije. Hajde da čujemo odgovor. Da čujemo prvo šta znate o vašem selu, gospodine Ibraj?

SVEDOK IBRAJ: Nikakvog nasilja nije bilo u mom selu, ni od strane

OVK, ni od strane vojske ili policije.

SUDIJA ROBINSON: Odgovorite konkretno o proterivanju ljudi iz vašeg sela.

SVEDOK IBRAJ: Niko iz mog sela nije pobjegao, niko nije napustio selo. Svi su bili u selu sve dok ja nisam otišao 1999. godine. Oni su normalno nastavili sa radom, niko nije otišao u Albaniju (Albania), ni jedna kuća nije spaljena. Svi su normalno živeli kao i da nije bilo rata.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste u stanju da kažete šta se dogodilo u drugim selima?

SVEDOK IBRAJ: Kad je reč o drugim selima, sve informacije koje imam su iz druge ruke, iz onoga šta sam video na televiziji. U svakom selu postojala je lokalna policija. I svaka lokalna policija bila je zadužena za svoje selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, da li vam je poznato da je veliki broj Albanaca otišao u Makedoniju i u Albaniju za vreme rata?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: To je nešto šta svi znaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je bilo ko od organa vlasti, vojske i policije, terao Albance da idu u Makedoniju i Albaniju?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Koliko ja znam, policija i vojska vraćali su ih u njihove domove. Oni im nisu dozvoljavali da odu. Znam za jedan slučaj kad se jedan kamion pun ljudi zaustavio kraj mene i zamolio me za vodu. Pitao sam ih kuda idu, oni su mi rekli da idu u Albaniju. Pitao sam ih onda "zašto idete u Albaniju", a oni su mi odgovorili "moramo da napustimo Kosovo zato što NATO bombarduje Kosovo i mi odlazimo zbog bombardovanja". To je ono šta ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, vi ste bili u svom

selu, a pošto je ono pet kilometara, kako ste rekli, od centra Đakovice, recite mi da li ste za vreme rata i, uopšte, pred rat često boravili u Đakovici ili ste stalno bili samo u svom selu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Išao sam i u Đakovicu, moja kancelarija je bila u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to znači da ste svakog dana bili u Đakovici?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Sve do bombardovanja bio sam u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A od kad je počelo bombardovanje, koliko ste često bili u Đakovici?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Samo kada sam morao da idem da vidim predsednika opštine, na kratke sastanke, jer je Đakovica bila teško bombardovana i bojali smo se da izlazimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi na neki način, budući pet kilometra od centra i dolazeći kod predsednika opštine na te sastanke, znali situaciju u Đakovici? Osim toga što kažete da je bila teško bombardovana, da li ste znali ukupnu situaciju u Đakovici?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja smatram da je Đakovica najviše bombardovana. Fabrika je bila jedan kilometar od moje kuće i kada su bombardovali tu fabriku poginule su dve ili tri osobe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu, sad ću ovo šta sam već najavio da vam pročitam, pa ćete mi reći, sobzirom da ste vi u to vreme boravili u Đakovici, da li je to tačno ili nije.

SUDIJA ROBINSON: Šta ćete to tačno da čitate? Iz optužnice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 63(h). Tačku 63(h) i ove podtačke tačke "h". One se odnose upravo na Đakovicu, gde je gospodin Ibraj bio šef lokalnog obezbeđenja.

SUDIJA ROBINSON: Sigurno možete da sažmete vaša činjenična

pitanja zasnovana na tome. Zar moramo da slušamo čitanje cele dve strane optužnice? Recite mu suštinu onoga šta tu piše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, ako je ovo suština, ovde se navodi da je počev od 24. marta 1999. godine ili približno tog datuma, pa sve do 11. maja 1999. godine, znači od početka bombardovanja 24. marta pa do 11. maja, to je, znači, nekih šest, sedam nedelja, da su snage SRJ i Srbije prisiljavale stanovnike grada Đakovice da napuštaju svoje domove, da su išli od kuće do kuće i pozivali Albance da se iseljavaju i praktično da su isterivali Albance iz Đakovice i terali ih da idu u Makedoniju, Albaniju, nije bitno gde, ali da ih oteraju sa Kosova. Da li je to tačno, gospodine Ibraj?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Kad je reč o Đakovici, koliko ja znam, samo oni koje policija i vojska nije mogla da spreči da odu, su otišli. Inače, niko ih nije prisiljavao da napuste Đakovicu, ni policija, ni vojska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, ovde se, ovde se kaže i više od toga. Kaže da je u mnogim slučajevima, dakle "vojska i policija isteruje Albance iz kuća i tera ih da idu," a kaže, "u nekim slučajevima ljudi su ubijani, a mnogima je prečeno smrću. Mnoge kuće i radnje koje su su pripadale kosovskim Albancima zapaljene su, dok su radnje Srba bile zaštićene". E sada, recite, molim vas, je li to istina?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pa koliko puta to moram da ponovim? Kao što sam već rekao, nikada nisam čuo da su policija i vojska nekome rekli da napusti Kosovo.

SUDIJA KVON: Gospodine Ibraj, dozvolite mi da razjasnim jednu stvar. Tokom rata vi ste najveći deo vremena provodili u vašem selu, Osek Hilji. Da li sam to dobro shvatio?

SVEDOK IBRAJ: Da.

SUDIJA KVON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da razjasnimo ovo šta vas je

pitao gospodin Kvon (Kwon). Vi te bili šef lokalnog obezbeđenja. Da li je to tačno, gospodine Ibraj?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Za Đakovicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dakle, gospodine Kvon, gospodin Ibaraj je brinuo o svom selu, ali je on bio šef lokalnog obezbeđenja za selo Đakovicu i, kao što je objasnio, vrlo često je bio u Đakovici. I praktično sve vreme rata zna šta se događalo u Đakovici.

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite svedoku da svedoči, gospodine Miloševiću.

SUDIJA KVON: Koliko sam ja shvatio, on je bio lokalno obezbeđenje samo za svoje selo. Gospodine Ibraj, vi ste bili lokalna policija, odnosno obezbeđenje za Đakovicu ili za Osek Hilju?

SVEDOK IBRAJ: Nalazio sam se u lokalnom obezbeđenju za selo Osek Hilja, ali bio sam šef lokalnog obezbeđenja na nivou opštine Đakovica. Drugim rečima, imao sam grupu od 17 ljudi, pripadnika lokalnog obezbeđenja i ja sam bio šef toj sedamnaestorici.

SUDIJA ROBINSON: Odakle su bili tih 17 ljudi?

SVEDOK IBRAJ: Tih 17 ljudi radili su za lokalno obezbeđenje.

SUDIJA KVON: Lokano obezbeđenje za selo Osek Hilja?

SVEDOK IBRAJ: Ja i Mikelj Abazi bili smo lokalno obezbeđenje za Osek Hilju. U selu Osek Paša (Osek Pashe) bila su trojica. Dvojica u selu Ćerim (Qerim), dvojica u selu Trakanić (Trakaniq), dvojica u Donjem Novom Selu (Novoselle e Ulet), dvojica u selu Pištane (Pishton), drugim rečima, ja sam bio šef cele te grupe ljudi.

SUDIJA KVON: Znači, ta sela su u gornjem delu Đakovice, odnosno severnom delu opštine?

SVEDOK IBRAJ: Da.

SUDIJA KVON: Da razjasnimo još jedno geografsko pitanje. Vi ste jednom rekli da ste nekad radili u selu Erenik. Koliko je to selo daleko od Đakovice, nisam to pronašao na karti.

SVEDOK IBRAJ: To se selo nalazi između Đakovice i Oseka.

SUDIJA KVON: Između Osek Hilje ili Osek Paše?

SVEDOK IBRAJ: Između Osek Hilje i Osek Paše.

SUDIJA KVON: Hvala.

SVEDOK IBRAJ: Samo još jedna stvar. Postoji i reka koja se zove Erenik u Đakovici. Ja sam govorio o poljoprivrdnom dobru "Erenik".

SUDIJA KVON: To je onda znači veoma blizu Čerima?

SVEDOK IBRAJ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Idemo sada na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Možete da nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, hteo bih da raščistimo jedno pitanje. Naime, sobzirom da ste vi bili na čelu lokanog obezbeđenja Đakovice, da li je vama bilo poznato stanje u Đakovici u celini ili samo stanje u vašem selu Osek Hilja?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam bio zadužen za selo Osek Hilja, a takođe, mogu da vam kažem ono šta znam u vezi sa Đakovicom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa zato vas pitam, ovo šta znate u vezi sa Đakovicom, vi ćete reći da li znate ili ne znate. Na primer, u ovoj tački koju je sam interpretirao sažeto, pominje se i da je 24.

marta stara džamija u Rogovu (Rogove), istorijski centar u Đakovici gde je bio i Bazar, džamija Hadum, Islamska biblioteka, da su među nekoliko kulturnih objekata, da su velikim delom ili potpuno uništeni 24. marta i da je to, po kontekstu u koji je stavljeno, delo srpske vojske i policije. Da li vam je to poznato?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Džamiju Hadum je bombardovao NATO. Policijsku stanicu je takođe bombardovao NATO. Fabriku voćnih sokova je bombardovao NATO. Bazar takođe, zatim su takođe i semafori, sve do katoličke crkve bombardovani. To je sve šta znam u vezi sa Đakovicom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je moguće da je neko od naše vojske i policije palio kuće ili rušio objekte u Đakovici ili vi to ne znate?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, ne znam za tako nešto. Da je policija radila tako nešto u Đakovici, ja bih za to znao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala vam, gospodine Ibraj. Samo da pogledamo još nešto iz tačke 66, to je vrlo kratko, to ću vam sasvim kratko da citiram. Ovde piše, u 66(e): "Uveče 26. marta 1999. godine ili približno u to vreme, u gradu Đakovica snage SRJ i Srbije došle su u kuću na broju 134a u Ulici Imera Grezde (Rruga e Imer Grezdes). Žene i deca koji su bili u kući odvojeni su od muškaraca, naređeno im je da odu na sprat, snage SRJ i Srbije su zatim pucale i ubile šest muškaraca, kosovskih Albanaca koji su bili u kući." I imena su data ovde u "Prilogu D", to je šest imena, Begolji Sulejman (Begoli Sulejman), Bitići Arif (Bytiqi Arif), Bitići Urim (Bitiqi Urim), Derviš Dana Emin (Dervish Dana Emin), Derviš Dana Fahri (Dervish Dana Fahri) i Derviš Dana Zenad (Dervish Dana Zenad). To je taj "Prilog D", da li je vama poznato ovo šta se ovde citira da su snage SRJ i Srbije u Đakovici u ovoj ulici, Imer Grezda, na ovom broju ubile ovih šest Albanaca?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Za ovo sam tek sada čuo. Ovo mi nije poznato od ranije.

SUDIJA ROBINSON: Dakle, ne možete ni da potvrdite to, niti da negi-

rate?

SVEDOK IBRAJ: Nisam čuo za ovaj incident.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, pošto se to desilo, kako ovde stoji, uveče 26. marta 1999. godine, da li biste vi to morali znati?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja nisam čuo za ovaj incident, ne znam kako da odgovorim na ovo pitanje, jer ništa ne znam o tome, nisam čuo za ta ubistva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato ijedno od ovih imena koje sam vam pročitao, koje sam, koja su sadržana ovde na ovoj listi? Ako ste zapamtili imena koja sam ovde pročitao. To su ti koji su popisani kao ubijeni u tom incidentu.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Derviš Dana Emin, to ime mi je poznato i on je iz Turbea (Tyrbe), što se tiče ostalih, oni mi nisu poznati. Međutim, nisam čuo da je on ubijen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pročitaću vam sada šta piše u tački "k", u tački "h" tačke 66. Ovde se pominje Ćerim. Ovde piše: "Kasno uveče 1. aprila 1999. godine ili približno u to vreme i u ranim jutarnjim časovima 2. aprila, snage SRJ i Srbije su započele akciju u delu grada Đakovica koji se zove Ćerim. Tokom nekoliko sati, snage SRJ i Srbije su silom ulazile u kuće kosovskih Albanaca u Ćerimu, ubijale stanare, a zatim palile zgrade. Uništeno je na desetine kuća i poginulo je više od 50 lica. Na primer, kuća u Ulici Miloša Gilića (Rruga e Millosh Giliqit) broj 157, pucali su na stanare, a zatim zapalili i kuću. U pucnjavi i požarima koje su zapalile snage SRJ i Srbije, na toj jednoj lokaciji je poginulo 20 kosovskih Albanaca, od kojih 19 žena i dece. Lica na toj lokaciji su u 'Prilogu G'". Prvo, recite da li je vama poznat ovaj kraj, a zatim ću da vam kažem imena iz "Priloga G": Caka Deljvina (Caka Delvina), Caka Diona (Caka Diona), Caka Valjbona (Caka Valbona), Gaši Hisen (Gashi Hisen), Hadžiavdija Doruntina (Haxhiavdija Doruntina), Hadžiavdija Egzon (Haxhavdia Egzon), Hadžiavdija Rina (Haxhiavdija Rina),

Hadžiavdija Valjbona (Haxhiavdija Valbona), Hodža Fljaka (Hoxha Flaka), Hodža Saharindere (Hoxha Saharindere), Nuši Manuše (Nushi Manushe), Nuši Širine (Nushi Shirine), Vejsa Arljin (Vejsa Arlin), Vejsa Dorina (Vejsa Dorina), Vejsa Fejtja (Vejsa Fejtja), Vejsa Marigona (Vejsa Marigona), Vejsa Rita (Vejsa Rita), Vejsa Šihana (Vejsa Shihana) i Vejsa Tringa (Vejsa Tringa). To su, znači, sa ovog popisa, iz ovog događaja koji je ovde navodno se dogodio u Ćerimu, a gde je poginulo kaže više od 50 lica uveče 1.aprila i u večernjim časovima 2. aprila. Da li nešto znate o tome?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Selo Ćerim je dosta udaljeno od mog sela. Što se tiče pitanja koje ste mi postavili, to uopšte nije tačno, ni jedna kuća u Ćerimu nije uništena tokom rata. Nisu ni uništene, ni srušene sa zemljom. Na osnovu ovoga šta sam sada čuo, radi se o muslimanskim imenima. U selu Ćerim, svi stanovnici su katolici. Niko od njih nije Musliman. U selu Ćerim postoji samo jedna srpska kuća, a pre bombardovanja ta kuća je bila uništena. U selu Ćerim ni jedna druga kuća nije bila uništena. Tamo uopšte nema Muslimana. Svi stanovnici su katolici. Dakle, što se tiče pitanja koje ste mi postavili, odgovor je da to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste, gospodine Ibraj, pomenuli i neke članove lokalnog obezbeđenja koji su vama odgovarali, a bili su zaduženi za Ćerim. Da li je to isti lokalitet ili je to neki drugi?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, govorimo o Ćerimu, o ovom lokalitetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok koji je ovde saslušan, koji se zove Beće Bečaj (Beqe Beqaj) iz Đakovice, izjavio je da je još avgusta 1998. godine stanovništvo Racaja (Rracaj) i drugih sela iz okoline Đakovice, prvi put napustilo selo kada je vojska i policija stigla u selo, a da su 14. aprila 1999. godine vojska i MUP ponovo došli u selo Racaj i da su naredili meštanima da napuste svoje kuće. Da li je, da li nešto znate o ovom području sela Racaj i da li ovaj svedok Beć Bečaj tačno rekao da su vojska i MUP u Racaju naredili meštanima da napuste svoje kuće?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja znam gde se nalazi selo Racaj, moja

žena je iz tog sela. Beće Bećaj je moj zet, ali ono šta je on rekao nije istina. Policija i vojska nisu evakuisali meštane iz tog sela. Oni su primili naređenja od terorista da napuste selo, budući da im je rečeno da će NATO da ih bombarduje. I onda su morali da odu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete Beće Bećaj nije ... To vam je zet i poznajete ga i ovo šta je rečeno nije istina, a zašto bi on lagao?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pa verovatno se nije usudio da kaže da nam je OVK rekla da napustimo selo, a da mi, u stvari, treba da kažemo da nam je policija rekla da treba da napustimo selo.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Ibraj, na osnovu čega vi tvrdite da su teroristi izdali naređenje da se napusti selo, jer će NATO da bombarduje selo?

SVEDOK IBRAJ: Jer iz mog sela nisu otišli u Albaniju ili neko drugo mesto.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali mene interesuje kako ste vi to znali?

SVEDOK IBRAJ: Znam zato što mi je predsednik opštine rekao da ni policija, ni vojska ne smeju da nas diraju i oni su me ubeđivali da su ljudi bezbedni i od strane policije i od strane vojske i da ne treba nigde da idemo i ja sam ih uveravao da ću ja da ih zaštitim i od vojske i od policije. A OVK se nije usuđivala da uđe u naše selo i to je razlog zbog čega ljudi nisu odlazili.

SUDIJA ROBINSON: Nisam siguran da ste odgovorili na moje pitanje, a to je kako ste saznali da su im teroristi rekli da napuste selo, budući da će NATO da ih bombarduje.

SVEDOK IBRAJ: Zato što su oni otišli do nekoga i rekli mu da on izda to naređenje, budući da nisu mogli da idu od kuće do kuće. Oni su to rekli samo jednoj osobi kako bi ta osoba ostalim meštanima rekla da napuste selo, a zatim je ta osoba proširila tu informaciju po selu.

Bilo je slučajeva kada su ljudi pitani "zašto napuštate selo", oni su odgovarali "ne usuđujemo se da ništa drugo uradimo budući da imamo naređenje od OVK da napustimo selo".

SUDIJA KVON: Gospodine Ibraj, da li ste vi to lično čuli?

SVEDOK IBRAJ: Da.

SUDIJA KVON: A od koga?

SVEDOK IBRAJ: Od Zujo Hamze (Zujo Hamza) iz sela Racaj.

SUDIJA KVON: Ali mi smo sada govorili o selu Racaj. Vi ste rekli da je OVK meštanima sela Racaj rekla da moraju da odu.

SVEDOK IBRAJ: Da, bez obzira na selo Racaj, svako drugo selo je moralo tako da postupi.

SUDIJA KVON: U redu, hvala vam. Gospodine Miloševiću, možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, malopre ste pomenuli da neko iz UČK jednom čoveku u selu prenese njihovu naredbu, da ne ide od kuće do kuće. Da li možete bliže da objasnite kako to izgleda, kako se to inače radi, kome se izdaje takva naredba i kako to da de ona sprovede ako se kaže samo jednom čoveku u selu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pa, to je bilo organizovano korak po korak. Prvo od najnižeg ranga, pa zatim sve do komandanta. U mom selu je bio jedan čovek po imenu Afrim Ljulji (Afrim Luli), ja sam štitio njegovu porodicu koja je bila u selu, a on je bio ključna osoba za OVK. I na tom području on je bio taj koji je morao da izdaje određena saopštenja kada je u pitatnju OVK u selu. Dakle, on je prenosio poruke. Dao sam vam primer Afrima Ljulje, međutim, bilo je mnogih drugih poput njega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi odgovorite na onaj deo pitanja, ako se jednom čoveku u selu nešto kaže, ko treba

da bude taj čovek da bi ga selo poslušalo? Kako to da se kaže jednom čoveku, a da celo selo poslušaju takav nalog?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pa, u jednoj prilici u mom selu, neki stariji ljudi, seljani, su došli do mene i rekli mi da im je Afrim Ljilji rekao da napuste selo. Ja sam ih pitao "šta to govorite". Rekao sam im: "Ostanite, nemojte da odlazite, nemojte ništa da brinete". Oni su, međutim, odbili. Neko je bio uplašen, neko je sledio naredbe koje su izdate, međutim, čitavo selo je bilo na mojoj strani, jer ja sam ne bih mogao ništa da uradim. Međutim, svi stanovnici, svi meštani sela su bili na mojoj strani i svi su mi pomagali i pružali podršku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala vama. A recite mi, ovde je svedočio svedok Nike Peraj (Nike Peraj) koji je izjavio da je u aprilu 1999. godine UČK ubila Milutina Praščevića koji je bio načelnik MUP-a u Đakovici i još četvoricu drugih oficira, nakon čega su 27., 28. aprila srpske snage započele veliku operaciju u dolini, severno od Đakovice. Da li imate kakva saznanja šta se dešavalo u Đakovici u to vreme i da li ste čuli za ove događaje?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam poznavao Niku Peraju, on je bio oficir u srpskoj vojsci, bio je kapetan I klase, takođe sam poznavao i Milutina Praščevića. On nije bio oficir policije, on je bio jednostavno policajac. Čuo sam kada je bio ubijen, zajedno s njim je bio ubijen još jedan Albanac, takođe se radilo o policajcu, običnom policajcu. Radilo se o Naseru Arifu (Naser Arif). Nike Peraj je iz sela Ramoca (Ramoc), a njegov sin je bio pripadnik OVK. Njegov brat je bio komandant OVK za Ramoc. Jednom prilikom je došao kod mene i rekao mi da mu je otac bolestan, njegov otac je bio veoma star čovek i zatražio od mene da mu pružim neku vrstu lokalne zaštite i da ga ispratim kako bi posetio oca u Ramocu. Rekao sam mu da je on oficir vojske i pitao ga zbog čega mu ja trebam da bih ga zaštitio. On može sa sobom da povede dvadesetak vojnika i da tako ode. Međutim, on mi je rekao da se on ne plaši vojske i policije, već se plaši OVK. Ja sam mu nakon toga dodelio trojicu iz lokalnog obezbeđenja i oni su bili u njegovoj pratnji. Otišli su vozilom, on je otišao do kuće, posetio oca, proveo jedan sat s njim i posle toga se vratio. To je sve šta znam o tom slučaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitaću vam samo jednu tačku njegove izjave u kojoj se pominje vaše selo, Osek Hilja, onda Osek Paša, opština Đakovica. On kaže ovako: “Beograd je odlučio da svaka opština treba da ima jednu policijsku jedinicu sastavljenu od Albanaca odanih Srbiji. Njih su zvali da održavaju bezbednost u selima u kojima je vladalo isuviše neprijateljsko raspoloženje, da bi drugi policajci mogli u njima da rade. I oni su tamo za srpske snage skupljali obaveštajne podatke o lokalnom stanovništvu. To je počelo u leto 1998. godine. Jedna takva grupa je bila u selima Osek Hilja i Osek Paša u opštini Đakovica. U njoj su bili otac i dva sina iz porodice Jakupi (Jakupi) koja je bila porodica zemljoradnika i fabričkih radnika, kao i pet članova porodice Abazi (Abazi) koje je predvodio Hilja Abazi (Hila Abazi). On je bio na čelu, kako piše, Hilja Abazi, grupe od 20 ljudi. Taj otac iz porodice Jakupi se zvao Muharem Muši Jakupi (Muharem Mushi Jakupi), a imao je dve žene i bio je star 78 godina. Mlađi sin nije hteo da se pridruži policiji, pa su ga premlatili. Jedan od sinova se zvao Sahid (Sahid Jakupi), a njegov brat, ime nepoznato, je bio vođa te porodične grupe i telohranitelj Momčila Stanojevića. Stariji sin je jedini koji je nosio uniformu, dok su drugi nosili, maskirnu uniformu, dok su drugi nosili plave uniforme i špičaste kape regularne policije”. I onda kaže da su u tim lokalnim policijskim jedinicama na području Đakovice bila dva predstavnika regularne jedinice MUP-a, a njihov koordinator je bio policajac Milutin Prašćević koji je kasnije poginuo u Meji (Meja). Evo, pročitao sam vam celu tu tačku koja se odnosi na vaše selo u izjavi Nike Peraja i pominje ovde ljude i tako dalje. Da li ste vi bili u tom selu lokalno obezbeđenje zato što je tu bilo suviše neprijateljskog raspoloženja prema Srbiji ili iz nekih drugih razloga? On kaže: “Njih su slali da održavaju bezbednost u selima u kojima je vladalo isuviše neprijateljsko raspoloženje da bi drugi policajci mogli da rade. Da li je to bio razlog ili je nešto drugo bio razlog?”

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Lokalno obezbeđenje je bilo organizovano u Đakovici i to je organizovao Momčilo Stanojević, budući da je on tada bio predsednik opštine. Šta je Beograd odlučio, to ne znam, jer me to nije ni interesovalo. Tamo gde je radila lokalna poli-

cija, odnosno, lokalno obezbeđenje, tamo ni Srbi ni Albanci nisu pretrpeli nikakve štete. Što se tiče izjave Nike Peraja, on je tu izjavu dao zbog svog sina, jer da on nije dao tu lažnu izjavu, njegov sin bi ga ubio, jer do kraja rata on je radio u srpskoj vojsci. Gde god je lokalna policija radila, odnosno delovala, ta područja su bila zaštićena.

SUDIJA BONOMI: Ja bih hteo da vam postavim jedno pitanje. Šta u izjavi Nika Peraja nije tačno?

SVEDOK IBRAJ: Ništa u toj izjavi nije tačno.

SUDIJA BONOMI: Znači da, na primer, kad on kaže da je OVK ubila Milutina Praščevića i još četvoricu policajaca, to onda nije tačno?

SVEDOK IBRAJ: Milan Praščević je ubijen, ali on nije bio na čelu MUP-a. On je bio tek običan policajac. Četvorica drugih takođe nisu bili oficiri policije, oni su bili lokalni policajci. Jedan od njih bio je Albanac, a trojica su bili Srbi, dakle obični policajci. Tačno je da su oni ubijeni.

SUDIJA BONOMI: Ubila ih je OVK?

SVEDOK IBRAJ: Nije poznato ko ih je ubio. Najverovatnije to je bila OVK, jer se OVK nalazila u blizini, u brdima. Pucali su s brda ručnim bacačima i na taj način ih ubili.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Dževahire Sulja (Xhevahire Sylja) je izjavila da su 14. aprila mešovite srpske snage ušle u Nivokaz (Novokaz), opština Đakovica, da su ulazile u albanske kuće i dale ljudima pet minuta da ih napuste. I tako se formirao konvoj koji je išao ka Đakovici, da je policija napala neke ljude u konvoju i govorila im da idu za Albaniju, da izbeglicama nije bilo dopušteno da napuste putanju kojom su se kretali prema

Prizrenu i koja je bila zaobilazna putanja do granice, a gde je konvoj zaustavljen na mestu blizu mosta u Bistražino (Bistrashin), da su se srpske snage odvojile od konvoja i kasnije je konvoj bio pogođen od strane NATO bombe, a ubrzo posle toga tri nisko leteća aviona k o j a su nosila srpske zastave prošla su iznad njihovih glava i bombardovala konvoj sedam puta i ubili 70 do 80 ljudi. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ili ja nisam razumeo pitanje ili vi niste dobro objasnili. Ne znam gde je most kod Bistrice (Bistrice) ili na Bistrici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, to je most u Bistrižinu, ja vam, ja se izvinjavam ako je ovo bili predugo, ali ja sam vam citirao šta je ovde govorila svedok Džavahire Sulja i ja vam citiram ono šta je ona tvrdila. Ona je svedočila 17. jula 2002. godine. Inače, gospodo, to vam je na stranici transkripta 8.186. Dakle, da idemo redom. Ona kaže da su srpske snage ušle u selo Nivokaz, da li vam je poznato selo Nivokaz, opština Đakovice?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, znam to selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I kažu da su srpske snage ušle i da su davale ljudima pet minuta, ulazile u kuće i davale ljudima pet minuta da ih napuste i tako se formirao konvoj koji je išao ka Đakovici, a da je policija napadala te ljude u konvoju i govorila im da idu za Albaniju, pa su onda išli prema Prizrenu. Evo, tu da stanemo. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Znam gde se nalazi selo Nivokaz. To je selo tri kilometra od granice sa Albanijom. Selo Bistražin je nekih sedam ili osam kilometara od Đakovice. Iznenađuje me kako je ta osoba dala tu izjavu, kako su policija i vojska mogli da gone nekoga, jer to je samo šest kilometara, šest kilometara između Nivokaza i Đakovice, a od Đakovice do Bistražina još sedam kilometara. Prema tome ne znam zašto bi oni išli u Bistražin i u smeru Prizrena da bi došli do Albanije, jer taj je put nekih 100 kilometara duži.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko ima od Nivokaza do albanske granice?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Nivokaz je tri ili četiri kilometra od granice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Mislim da je ovo dovoljno, ovo neću ni da vas pitam, za ovo bombardovanje izbeglica. Da li vam je poznato, doduše ovde je svedočila Merfidete Seljmani (Merfidete Selmani) ... Izjavila je 14. aprila 1999. godine, srpski vojnici ušli u selo Dobroš (Dobrosh) zbog čega je stanovništvo izbeglo, pa kad su prošli Đakovicu i došli blizu mosta u Bistrižinu, onda je čula eksploziju i videla kako dim dolazi iz pravca delova konvoja koji idu ispred nje i šta se dogodilo? Znači, srpski vojnici ušli u selo Dobroš, isterali stanovništvo i onda kad su prošli Đakovicu, onda se desilo to tu i Bistražinu. Da li nešto znate o tome?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, ne znam ništa o tome. To mi nije jasno i ne mogu da vam odgovorim na to pitanje. Dobroš je pet kilometara od Đakovice, blizu granice sa Albanijom. I ni policija ni vojska ne mogu da uđu u to područje. To je jedno brdovito područje, ne mogu oni odatle da oteraju ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, samo jedno pitanje u vezi s tim. Ovi svedoci govore kako su ti konvoji, iz tih sela Nivokaz, Dobroš, morali da prođu kroz Đakovicu, pa da idu prema Prizrenu. Da li bi takvi konvoji bili uočeni u Đakovici, ako prolaze kroz Đakovicu, Đakovica je veliki grad ili relativno veliki grad. Da li se desio neki događaj da su vojska i policija terali neki konvoj kroz Đakovicu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja ne mislim da su ih policija i vojska isterali. Čak i da je tako, granica sa Albanijom je vrlo blizu Nivokazu. Od Bistražina do Nivokaza ima samo pet kilometara. I ako su prošli kroz Đakovicu, neko bi ih video, jedan tako veliki konvoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ću samo da vam postavim par pitanja, jedno opšte. Naime, tačka 87 ovde glasi, pošto ste vi sami rekli da ste sve vreme živeli na Kosovu, sve vreme u Đakovici,

jedno vreme ste bili u službi ... Ova tačka glasi: "Posle usvajanja novog Ustava Srbije, 28. septembra 1990. godine," a, ne, izvinjavam se, 87. tačka: "Nakon što je Kosovu 1989. godine prkatično ukinuta autonomija, na Kosovu dolazi do sve većih političkih podela. Krajem 1990. godine", molim vas da vodite računa o ovim datumima, znači krajem 1990.godine "i tokom cele 1991. godine hiljade kosovskih Albanaca, lekara, nastavnika, profesora, radnika, policajaca i državnih službenika otpušteno je s posla". Molim vas recite da li je to tačno?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Koliko ja znam, oni ih nisu isterali s posla. Samo oni koji su želeli da napuste svoje poslove su otišli. Albanci su radili u policiji i u svakom preduzeću u kome su želeli da rade sve do kraja rata. Albanci koji su odbili da napuste svoja radna mesta, dobili bi upozorenje od OVK. Njima su rekli ili da napuste svoja radna mesta ili ... Daću vam primer: mog oca su pratili, sve njegove aktivnosti su praćene. OVK mu je rekla "ili ćeš nam se pridružiti ili ćemo te ubiti". I tako, Albanci koji nisu napustili svoja radna mesta od devedesetih na dalje, njihovim porodicama bi de dešavala kidnapovanja, ubistva, uništavali bi im kuće ili ih naterali da odu.

SUDIJA BONOMI: Da li je OVK, kao jedna organizovana formacija, postojala 1990. godine?

SVEDOK IBRAJ: To nije bilo javno tada. Oni su operisali u tajnosti.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ću postaviti samo pitanja koja se tiču vaše porodice, gospodine Ibraj, a pre nego što postavim ta pitanja, želim da vam skrenem pažnju, gospodo, ja sam dobio danas, evo ga datum, 17. avgust 2005. godine, sad mi je dao profesor Rakić, to je "Obrada materijala po Pravilu 68 koji se odnosni na Kosovo i svedoka Odbrane Muharema Ibraja". Dakle, to je izjava koja je uzeta od ovog svedoka 13. maja 2002. godine. Meni je dostavljena danas kad svedok svedoči. To sam rekao samo radi zapisnika, jer na samu izjavu nemam nikakve primedbe, ali ću vas pitati u vezi s vašom

porodicom. A inače nešto od toga vidim da je sadržano u ovoj izjavi koju su od vas uzeli. Vi ste imali lične gubitke u porodici. Recite o tome, molim vas, gospodine Ibraj.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Do juna 1999. godine branio sam svoje selo i sela u okolini, koliko sam god to mogao. Pomagao sam im sa humanitarnom pomoći, ali pomagali su mi i drugi ljudi. U junu 1999. godine morao sam da napustim Kosovo, nakon što je KFOR (Kosovo Force) došao na Kosovo. Oteto je šest članova moje porodice: tri brata, sin i dvojica sinova mog brata. Kada sam za to saznao, o tome sam obavestio Međunarodni crveni krst (ICRC, International Committee of the Red Cross) i KFOR. Obavestio sam o tome sve one koje sam mogao. Međutim, nikada od tada nisam ništa čuo o tome gde se oni nalaze. Ja znam ko su ljudi koji su ih odveli. Ti ljudi koji su oteli moju braću još uvek su na slobodi. Jedan od njih čak se nalazi ovde u Holandiji (Holland), tu je već pet godina. Ja sam se raspitao o tome zašto se to meni dogodilo. Dobio sam odgovor - "zato što nisi sarađivao s nama".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to i ovo šta ovde piše u izjavi koju ste dali 2002. godine, ovde piše na, kod mene nema stranica, na žalost, trebalo bi da je četvrta, to je ovo šta sam dobio danas: "Po povratku u svoje selo Osek Hilja, otprilike nedelju dana nakon što je po prvi put otet, dvojica ljudi odveli su Ibru Ibraja (Ibra Ibraj). Jedan je bio njegov rođak Džavid Ibraj (Xhavid Ibraj) iz Oseka Hilje, a drugi osoba po imenu Ismi Buljoki (Ismi Buloki) iz sela Racaj. Znam da je Ibra koji je takođe radio kao pripadnik lokalnog obezbeđenja u selu Osek Hilja jednom ranije uhapsio njegovog rođaka Džavida kad je on imao pušku. Povukao sam ga za uši i prisilio ga da napusti selo. Tada su Ibra odveli u zapovedništvo UČK u Juniku (Junik) i više ga nikada nismo videli".

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda ovde stoji dalje: "Kad je UČK odvela mog sina Kujtima Ibraja (Kujtim Ibraj), nalazio se u društvu sa Isom Ibrajom (Isa Ibraj) i čovekom po imenu Ram Ademaj (Ram Ademaj). Ademaj je pušten dan kasnije, a moj sin, Kujtim i Isa

Ibraj i dalje se vode kao nestali”.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: To je greška. Moj brat i moj sin, njih je odveo Ram Ademaj. Ram Ademaj nije uhapšen sa mojim bratom i mojim sinom, on je osoba koja je njih odvela. On se sada nalazi u svojoj kući, a kada je reč o mom bratu i mom sinu, još uvek ne znam gde su oni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko dugo, koliko je vremena prošlo od kad su vam oteti članovi porodice?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Oni su oteti 18. juna 1999. godine. Između 18. juna i 26. juna 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači šest godina od kad su oteti.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, sad je već više od šest godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oteti su, znači, između 18. i ...

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: I 25.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je u vreme kad je za bezbednost odgovarao KFOR?

SUDIJA KVON: Ja bih želeo da dobijem kopije izjava.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Nakon što su ih oteli, spalili su njihove kuće, proterali njihove žene i decu iz njihovih domova. I od tog dana raštrkani smo posvuda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, hvala vam veliko na vašem svedočenju. Žja ću samo da zamolim da komentarišete ovaj dokument koji smo ovde dali kao dokazni predmet. To je pismo koje je vama upućeno od strane UČK. Molim da se da svedoku samo da kratko kaže o čemu se radi.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ovo pismo sam početkom 1998. godine našao na ulici odmah ispred moje kuće. Zajedno sa pet albanskih nogu zamotanih u pismo. Albanska valuta, lek (lek).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Noga, sa pet nogu, nisam shvatio o čemu se radi.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, ne, albanska valuta zove se lek. I značenje ovih pet leka bilo je u tome da mi je dat rok, imaš rok, imaš da živiš dok ne potrošiš tih pet leka. Ja nisam znao kome da napišem odgovor: sebi i mojoj porodici i ja sam odgovorio. Smatrao sam da ne smem da budem protiv jedne države, a OVK, u ovom slučaju nije bila država. Nisam želeo da se usprotivim državi i pridružim OVK. I na kraju se sadržaj ovog pisma obistinio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da prihvatite ovo kao dokazni predmet.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Ibraj, razjasnite mi jednu stvar. Kako ste vi to znali da je to pismo upućeno vama? Jer ovde se spominje vaš nadimak, a ne ime, da li ste zbog toga to znali?

SVEDOK IBRAJ: Na pismu se nalazi ime moga oca.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi, samo još jedno pitanje, imali priliku da pročitate ovu izjavu? Ja sam je, doduše, dobio danas, malopre sam vam citirao samo par rečenica koje se odnose na članove vaše porodice, ali vi ste već ukazali na to da je ovaj Ram Ademaj nije bio uhapšen, nego da je to čovek koji je, u stvari, njih kidnapovao, koji ih je odveo. Da li ste vi imali prilike da pročitate tu izjavu i da vidite da li ima još kakvih netačnih interpretacija toga šta ste rekli, jer ja nisam imao sada mogućnost da je pročitam celu.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: 14. juna 1999. godine, napustio sam Kosovo. Cela porodica ostala je kod kuće. Ram Ademaj, moj sused, došao je sa još 20 pripadnika OVK u moju kuću i odveo mog sina i mog brata. Cela moja porodica bila je tamo. Porodica je pitala Rama "zašto to radiš, šta su ti oni uradili"? A on je odgovorio "mi ćemo samo da ih ispitamo, pustićemo ih sutra". Ali oni se nikada nisu vratili i ne znam ništa o njihovoj sudbini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Ibraj. Hvala vam što ste svedočili. Nemam više pitanja.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Hvala vam.

SUDIJA ROBINSON: Da li želite da se ova izjava uvrsti u spis?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa mislim da bi mogla da se uvrsti, ali pošto je svedok pročitao na svom jeziku i proveri da li je tačna, jer, kao što vidite, deo koji sam mu citirao sadrži jednu grubu, ne grešku, nego tešku neistinu, da se govori da je uhapšen Ram Ademaj koji je, u stvari, uhapsio članove njegove porodice i odveo ih pre šest godina da im se trga ne zna. Svedok ne može sada da zna šta je tu još netačno interpretirano, a ne mogu ni ja, jer sam to dobio danas. Ako postoji neka procedura da svedok to prvo pročita, vidi, a onda uvede, ja smatram da bi bilo vrlo korisno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Sakson (Saxon)?

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, Tužilaštvo ne vidi osnovu da se ova izjava uvrsti u spis. Ta je izjava dostavljen gospodinu Miloševiću kao mera predostrožnosti u skladu sa Pravilom 68, jer može da se tvrdi da ta izjava sadrži materijale koji bi mogli da budu oslobađajućeg karaktera za ovog optuženog. Međutim, mislimo da je važan iskaz ovog svedoka danas, a ne ova prethodna izjava.

SUDIJA KVON: Ali ako svedok potvrdi tačnost ove izjave, nema razloga da se ona odbaci.

TUŽILAC SAKSON: Ja mislim da je jedan razlog taj da bi se to protivilo sa uobičajenom praksom na ovom suđenju, a to je da se prethodne izjave svedoka, bez obzira na to da li je njihova tačnost potvrđena ili ne, po pravilu ne uvršćuju u spis.

SUDIJA KVON: A po čemu bi se ovo razlikovalo od naše prakse po Pravilu 89(F)?

TUŽILAC SAKSON: Jedna takva razika, časni Sude, je u tome da ovde ne postoji deklaracija ...Mislite na Pravilo 89 ili Pravilo 92bis?

SUDIJA KVON: Mislim na 89(F). Ako svedok dobije priliku da pročita ovu izjavu i ako on potvrdi da je sadržaj te izjave tačan i ako je sadržaj relevantan, onda, govorim sada u svoje ime, nema nikakvih razloga da se ta izjava odbaci.

TUŽILAC SAKSON: Ja shvatam ovo šta govorite da ovo može da bude u skladu sa Pravilom 89(F), međutim, svedok je ovde danas izneo svoje svedočenje o tim događajima i mi ne vidimo razloga da se to uvrsti.

SUDIJA KVON: Ali to je jedna druga stvar.

TUŽILAC SAKSON: Svrha pravila 89(F) je da se uštedi na vremenu, a ne da se nagomilavaju dodatni dokazi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Ibraj, ja želim da vas pitam zašto vi, kao kosovski Albanac niste podržavali OVK koja su se navodno borila za vaše oslobođenje?

SVEDOK IBRAJ: Ja nisam podržavao OVK zato što OVK nije bila država. OVK je bila protiv države.

SUDIJA ROBINSON: Da li je to jedini razlog?

SVEDOK IBRAJ: Da. To je jedini razlog. Ja nisam želeo da budem protiv države.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Ibraj, vi ste ranije tokom svedočenja rekli da, uopšteno govoreći, Albanci koji su držali oružje ili jedan komad oružja, da je to obično bilo radi zaštite i da je njima jednostavno bilo dozvoljeno da zadrže to oružje, da nisu preduzimate nikakve mere protiv njih. Ali recite mi, gospodine, zbog čega su protiv vas redovno sprovedene određene mere zbog posedovanja oruž-

ja?

SVEDOK IBRAJ: Radilo se o retkim prilikama. Na primer, neka osoba koja je posedovala oružje i u prošlosti i sada, a koja nije bila protiv države, koja nije, recimo, krala i koja nije radila ništa protivzakonito, niko tu osobu ne bi dirao zbog posedovanja oružja.

SUDIJA BONOMI: Da, to sam shvatio, zato vas pitam zašto su vas tako često kažnjavali zbog posedovanja oružja?

SVEDOK IBRAJ: Zbog toga što ja nisam krio oružje u kući, već sam oružje nosio sa sobom gde god sam išao, u kafić, bilo gde van kuće i onda bi oni to videli i uzeli.

SUDIJA BONOMI: A zašto ste vi nosili oružje okolo?

SVEDOK IBRAJ: Zato što sam tako želeo.

SUDIJA BONOMI: U redu, sad u vezi sa nečim drugim. Recite nam zašto vi, kao osoba koja je četso bila u zatvoru zbog posedovanja oružja, odnosno nošenja oružja, zbog čega ste vi bili izabrani da budete na čelu lokalnog obezbeđenja?

SVEDOK IBRAJ: Tamo nisu bile snage bezednosti, radilo se samo o lokalnom obezbeđenju. Selo nije imalo nikakvih problema sa mnom, niti sam ja ikada izazvao ikakve probleme u selu. Niste mogli da pronađete bolju osobu koja će braniti selo od mene.

SUDIJA BONOMI: Da li to znači da su Albanci meštani odlučivali, odnosno birali osobu koja bi onda imala odgovornost za lokalno obezbeđenje?

SVEDOK IBRAJ: Da. Ne samo u mom selu, već i u drugim selima meštani su bili ti koji su birali vođu.

SUDIJA BONOMI: A ko je onda odlučio da od 17 ljudi koji su bili tu,

vi treba da budete glavni?

SVEDOK IBRAJ: Predsednik opštine.

SUDIJA BONOMI: Još jedno pitanje. Onaj događaj tokom koga ste ubili jednu osobu, tada je bilo uhapšeno i osam osumnjičenih pripadnika OVK i oni su bili predati SUP-u. Da li možete da mi kažete koja je bila njihova sudbina, šta se desilo s njima?

SVEDOK IBRAJ: Ja znam da su im izrečene kazne.

SUDIJA BONOMI: Hvala vam.

SUDIJA KVON: Gospodine Ibraj, ja bih se nadovezao na pitanje mog kolege u vezi sa vašim imenovanjem. Koliko sam ja shvatio, vas je imenovao predsednik opštine. Da li sam u pravu?

SVEDOK IBRAJ: Da.

SUDIJA KVON: To je bio Momčilo Stanojević?

SVEDOK IBRAJ: Da, Stanojević.

SUDIJA KVON: Na osnovu imena pretpostavljam da je on Srbin, zar ne?

SVEDOK IBRAJ: Mislim da je Crnogorac.

SUDIJA KVON: Da li se predsednik opštine bira ili se imenuje na tu funkciju?

SVEDOK IBRAJ: Bira se, narod ga bira.

SUDIJA KVON: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Sakson.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Ibraj, maločas vas je gospodin Robinson pitao za razloge što ste bili protiv UČK kada se UČK borio za slobodu Albanaca, pa vas ja pitam da li su u svim tim godinama Albanci na Kosovu bili neslobodni, da li im je bila na bilo koji način ograničena sloboda, pa je trebalo da se neko bori za njihovu slobodu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Koliko ja znam, a sada govorim samo u svoje ime, ja nisam imao nikakvih problema. Postojala je država. Ako ste se bavili politikom, krađom, lopovlukom, država bi vas uhapsila. Međutim, ako ste imali posao, država je obezbeđivala taj posao za vas. Dakle, za dobre ljude država je postojala, a za loše ljude ... Ja sam napravio neke greške, bio sam hapšen, ali ne krivim državu za te svoje greške.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Gospodine Sakson, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pre nekoliko minuta ste rekli da ukoliko biste se bavili politikom, krađom, pljačkom da bi vas država uhapsila. Zašto bi vas država hapsila ako biste se bavili politikom?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Jer, koliko ja znam, država se tada umeša u to.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Dok ste živeli na Kosovu devedesetih godina, da li se smatralo negativnim uključiti se u politiku?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam bio član Demokratskog saveza Kosova (LDK, Lidhja Demokratike e Kosoves) i, evo, sad ću da vam kažem nešto šta se meni desilo. Tokom izbora koji su održani u školi u našem selu, ja sam otišao tamo, ja sam glasao, takođe sam pokušio lične karte svih članova moje porodice, dakle otišao sam u školu,

glasao sam, a kada sam se vratio, video sam pred kućom policijsku patrolu. Oni su me pitali gde si bio, ja sam rekao "išao sam na glasanje". Pitali su me da li sam glasao, ja sam rekao "da", onda su me pitali za koga si glasao, ja sam rekao "za Rugovu (Ibrahim Rugova)". Oni su se samo nasmešili i otišli i nisam imao nikavih problema. Niko nije bio sprečen da glasa, ali uključivanje u politiku, to se odnosilo samo na neke ljude koji su imali određena ovlašćenja, mislim, šta ja znam o politici. E sad, zašto nisu stavili u zatvor Ibrahima Rugovu budući da je on bio predsednik Demokratskog saveza Kosova ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Mislim da ste odgovorili na moje pitanje, budući da ste rekli da samo ljudi koji su imali određena ovlašćenja su mogli da se bave politikom. E sad, o kojoj vrsti ljudi se radilo, dakle, devedesetih godina na Kosovu koji su bili ovlašćeni da se uključe u politiku?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pa, evo, na primer, imali smo Ibrahima Rugovu. On je bio naš predsednik, mi smo za njega glasali.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali ko je imao ovlašćenje da odluči o tome kome će biti omogućeno da se uključi u politiku na Kosovu, a kome ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja ne znam ko je imao to pravo i kakva su to bila prava, ali ja jedino znam da je Ibrahim Rugova bio predsednik Demokratskog saveza na Kosovu i mi smo za njega glasali.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Tokom tog perioda, dakle devedesetih godina, na Kosovu je bila Vlada ovog optuženog, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Nisam shvatio pitanje.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vlada Kosova, odnosno Kosovo je i dalje deo Republike Srbije i dugo godina ovaj optuženi je bio predsednik Srbije, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Osim vas koji ste trpeli maltretiranje policije, da li vam je poznat bilo ko drugi ko je maltretiran zbog učešća u politici? Mislim ovde na Albance.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pa, mnogi su mi poznati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: "Pošto ste vi maltretirani, da li je još neko od Albanaca maltretiran zbog učešća u politici"? Svedok je rekao da on nije maltretiran zbog učešća u politici i da uopšte nije maltretiran, rekao je, on je napravio greške. Ne krivi policiju, a sasvim precizno je rekao da je bio hapšen zbog nošenja oružja, a ne zbog učešća u politici.

SUDIJA ROBINSON: Da, možda upotreba reči "maltretiranje" nije baš bila prikladna.

TUŽILAC SAKSON: Ali, časni Sude, svedok je upravo objasnio kako je policija pred njegovom kućom ostavila benzin nakon što je on postao politički aktivan, pa zbog toga reč "maltretiranje" ipak zvuči prikladno, ali ja ću da preformulišem pitanje, iako je optuženi sada ponovo stavio reči u usta svedoka. Da li je sada zgodan trenutak za pauzu?

SUDIJA ROBINSON: Da, jeste, napravićemo sada pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Sakson, gospodine Miloševiću, Pretresno veće je odlučilo da uvrsti u dokazni spis pismo koje je bilo upućeno svedoku. To će da bude dokazni predmet D361.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću. Mikrofon nije

uključen, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam utisak da ima neki problem sa prevodom, jer ide na engleski, pa na srpski. Naime, shvatio sam, gospodin Sakson pominje neku kantu benzina. Nisam čuo da je svedok spomenuo kantu benzina, a u transkriptu je pisalo *“can of petrol”* ispred njegove kuće, a on nije govorio o petroлу nego o patroli policije koju je sreо. Pa bi bilo dobro da svedok to objasni, da se vidi šta je, u stvari i kako prevedeno. A izgleda i u nekim drugim slučajevima, ali to ću ostaviti za dodatno ispitivanje.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Miloševiću, razmotrićemo to. Naravno, postoji velika razlika između kante benzina i policijske patrole. Gospodine Miloševiću, možda ne bi bilo loše da i vi pogledate šta stoji u transkriptu budući da vladate jezikom i da možete da uhvatite greške, pa da nam na to skrenete pažnju.

ADVOKAT KEJ: U zapisniku, strana 14, tu stoji “policijska patrola” i mi smo to tako i shvatili.

TUŽILAC SAKSON: Onda se ispravljam.

SUDIJA KVON: Da li bi gospodin Kej (Kay) mogao da nam pomogne i sa brojem? Za ovaj dokazni predmet rečeno je da treba da nosi oznaku D361, međutim možda bi to trebalo da bude 302.

ADVOKAT KEJ: Časni Sude, još uvek to nismo proverili, ali, naravno, možemo da proverimo kasnije.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Sakson.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Hvala, časni Sude. Osim ličnog iskustva, nakon što ste se uključili u stranku gospodina Rugove, možete li da nam kažete šta se desilo nekim drugim ljudima koji su vama poznati, a koji su počeli da se bave politikom devedesetih godina, odnosno koji su postali politički aktivni tada?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne razumem pitanje.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pre pauze, odgovarajući na pitanje gospodina Miloševića ste rekli da ukoliko biste počeli da se bavite politikom, da bi vas država uhapsila. Ja sam hteo da samo malo detaljnije o tome porazgovaramo. Molim vas, recite nam da li se sećate nekih konkretnih slučajeva osoba koje su bile uhapšene zbog toga što su se bavile politikom?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam i ranije rekao da su izbori bili slobodni, da smo slobodno mogli da glasamo za koga god smo hteli. Što se tiče države, država nas nije sprečavala u tome da glasamo za Rugovu.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali zašto ste rekli da ukoliko biste se bavili politikom, počeli da se bavite politikom, da bi vas država uhapsila?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne sećam se tačno kako sam rekao da ako počnete da se bavite politikom da bi vas država uhapsila, već sam rekao izbori su bili slobodni, ja sam slobodno glasao, video sam onu policijsku patrolu, rekao sam šta sam uradio i niko mi više ništa drugo nije rekao, niko me ništa drugo nije pitao.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ta policijska patrola koja je došla do vaše kuće, da li je to bila patrola srpske policije ili se radilo o lokalnom albanskom obezbeđenju?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, u to vreme albansko lokalno obezbeđenje nije postojalo.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li vam je poznato ko je poslao tu policijsku patrolu da dođe do vaše kuće?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Policijska patrola nije došla direktno do moje kuće. Oni su jednostavno patrolirali duž ulica, po selima, po gradovima, a onda sam ja neleteo na tu patrolu.

SUDIJA KVON: Gospodine Sakson, mislim da se radi o nekoj greški u prevodu u vezi sa politikom. Pokušaću to da objasnim. Gospodine

Ibraj, u vezi sa pitanjem optuženog da li je bilo ikavih problema u vezi sa vašom slobodom, vi ste otprilike rekli sledeće: "Na osnovu ličnog saznanja, govorim samo u svoje ime, nije bilo nikavih problema. Međutim, država je postojala." I onda ste rekli: "Ukoliko biste se bavili politikom, krađom, pljačkom, država bi vas uhapsila". Da li sam ja sada dobro protumačio ono šta ste vi rekli?

SVEDOK IBRAJ: Ja sam ranije već rekao da sam nekoliko puta bio u zatvoru i da su to bile moje greške, mene je država upozorila. Ja sam nezakonito posedovao oružje i ne samo ja, već 80 posto Albanca je bilo u zatvoru zbog nezakonitog posedovanja oružja. Bili su u zatvoru i zbog krađe i zbog tuča i, naravno, država ih je stavljala u zatvor.

SUDIJA KVON: Gospodine Ibraj, vi ste takođe spominjali i politiku, da li je to takođe bio jedan od razloga zbog kojih bi država dala da se neko uhapsi, je li to tačno?

SVEDOK IBRAJ: Ne znam da je država hapsila ljude zato što su se bavili politikom.

SUDIJA KVON: Hvala vam.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Sad ću da pređem na jednu drugu temu. Tokom vašeg glavnog ispitivanja ste opisali jedan incident, događaj tokom kog ste ubili jednog čoveka u vašem selu. I vi ste objasnili kako ste nakon tog incidenta pozvali posmatrače OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) i pripadnike SUP-a, da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vi ste objasnili da su posmatrači OEBS-a došli u vaše selo i ne samo tokom tog incidenta, već ste rekli da su i ranije jednom došli i nakon toga: da li se sećate toga?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Posmatračka misija OEBS-a se nalazila na Kosovu otprilike od početka novembra 1998. godine, pa negde do 20. marta 1999. godine. Da li se sećate otprilike kada se desio taj incident?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Taj incident se desio negde u februaru mesecu, sredinom februara 1999. godine. Nisam siguran, ali mislim da je to tada bilo.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se sećate imena osobe koju ste ubili toog dana?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Recite nam ime te osobe, molim vas.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Sulejman Bajrami (Sulejman Bajrami).

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine, vaš nadimak je Muš ili Muša, da li je to tačno?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da. Ne.

prevodioci: Prevodilac se izvinjava.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Koji je vaš nadimak?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ime mog oca je Mush, međutim, svi su ga zvali "Mušk".

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U vašem selu i na području Đakovice ste takođe poznati pod tim nadimkom "Muš" ili "Mušk" ili ste bar bili poznati pod tim imenom s vremena na vreme.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne ja, već moj otac.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Sada bih hteo da vam predočim kopiju izjave koju ste dali Međunarodnom krivičnom sudu. Možda bi kopija prve strane mogla da se stavi na grafoskop. Gospodine Ibraj, da li vidite vaš potpis pri dnu stranice?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li vidite i vaše inicijala na toj stranici?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li vidite vaše inicijale na ostalim stranama izjave?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: A na poslednjoj stranici izjave, ako pogledate stranicu, videćete tu da stoji "potpis" i onda tu vidimo potpis Muharem Ibraj. Da li je to vaš potpis?

SUDIJA KVON: Na prethodnoj stranici?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da. To je potvrda svedoka gde stoji da mi je izjava pročitana na srpskom jeziku i da je tačna koliko se najbolje sećam i koliko najbolje znam.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se sećate da vam je ova izjava pročitana na srpskom jeziku?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Molim vas da sada pogledate prvu stranu izjave. Naslovnu stranu. Hvala vam, sudija Kvon. Dakle, naslovna stranu. Vidite tu pri vrhu nalazi se prezime Ibraj, zatim postoji ime Muharem, sa desne strane stoji ime oca, Muš, a zatim vidimo reč nadimak i pored toga stoji Mušk to je vaš nadimak, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, to je nadimak mog oca.

SUDIJA ROBINSON: Čuli smo dva komentara, gospodine Sakson. Moguće je da se nadimak odnosi na ime oca koje se nalazi sa desne strane, a drugo pitanje je da li bi mu i ovaj deo pročitani, da li je to praksa da se pročita i prva strana.

TUŽILAC SAKSON: Da, da, praksa Tužilaštva je da se sve informacije pročitaju svedoku, uključujući ime, datum rođenja, i tako dalje. To

sigurno.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine, nadimak vašeg oca je Mušk. Recite nam, pre svega, da li je vaš otac živ?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: On je takođe poznat i kao Mušk, odnosno, Muš Jakupi (Mush Jakupi), zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U stvari, u okolini Đakovice vi ste poznati ne samo po imenu Muharem Ibraj, već vas neki ljudi znaju i po imenu Muharem Jakupi (Muharem Jakupi), a neki čak i kao Muš Jakupi.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali ljudi često o vama govore koristeći ime Jakupi zato što je to ime vašeg oca, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne, Muharem Jakupi je druga osoba. Oni koji ne znaju moje prezime Ibraj, zovi me Muharem Mušk. Međutim, niko me ne zove Muharem Jakupi.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Nekoliko članova porodice Jakupi bili su članovi lokalnog obezbeđenja u vašem selu, zar ne? Radi se o jednoj velikoj porodici.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Samo šest članova ove porodice.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: A neki od njih, odnosno nekolicina njih su bili pripadnici lokalnog obezbeđenja u vašem selu, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, lokalnog obezbeđenja.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Nekoliko članova porodice Jakupi u vašem selu bili su članovi lokalnog obezbeđenja, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Budući da je vaš otac bio poznat na tom području, neki ljudi u okolini Đakovice i u vašem selu nazivali su ovo lokalno obezbeđenje u selu Osek Hilja, nazivali su jedinicom Muš Jakupija, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Tačno je, zar ne, da ste na Kosovu, a posebno na području Đakovice vi i ostali pripadnici ove jedinice lokalnog obezbeđenja, dakle, jedinice Muš Jakupi, imali reputaciju vezanu za određenu vrstu kriminalnog nasilja, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Nisam razumeo pitanje.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Nije li tačno da ste vi i drugi pripadnici vašeg lokalnog obezbeđenja imali reputaciju da ste nasilni kriminalci? Da ili ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Želeo bih da se na grafoskop stavi još jedan dokument. Molim poslužitelja ... Želim da vam pokažem izveštaj OEBS-a pod naslovom "Kako viđeno tako rečeno" (As Seen, As Told). To je dokazni predmet 106, poglavlje o Đakovici, stranice 170 do 187. Molim da se prva stranica stavi na grafoskop. Vidim ovde jedan odeljak pod naslovom porodica Jakupi i pod navodnicima "lojalna organizacija obezbeđenja". Pri vrhu prvog paragrafa stoji: "Opština Đakovica je angažovala lokalno obezbeđenje" i to se onda u tom paragrafu opisuje. A sada sledeću stranicu, molim. Malo mi treba, u stvari, još prva strana, jer treba da pročitam otpočetak, zato molim da se spusi strana na grafoskopu. Ovde vidimo da stoji: "U praksi, tom grupom rukovodio je jedan tradicionalno lojalni albanski klan Jakupijevih," a zatim u sledećem paragrafu stoji sledeće: "KVM primila je mnoge izveštaje od lokalnih kosovskih Albanaca koji su tvrdili da su ih zlostavljali pripadnici lokalnog obezbeđenja Jakupi. Rekli su da su im pretili i da su ih tukli ako bi ih videli da razgovaraju sa patrolama OEBS, odnosno KVM. KVM je takođe primila izveštaje da su 'policajci' iz te grupe seksualno napastvovali žene kad bi ih

hapsili ili zvali u policijsku stanicu na razgovor.” Onda je tačno, gospodine, to da ste u području Đakovice vi i to takozvano lokalno obezbeđenje koje ste vodili imali reputaciju da zlostavljate civilno stanovništvo, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Prvo i prvo, porodica Jakupi ne postoji. To je porodica Ibraj, moja porodica. Drugo, nikakve snage osim lokalnog obezbeđenja tamo nisu postojale. Ono gde se spominje porodica Jakupi, to dolazi od ljudi koji ne znaju ko sam ja, niti ko su bili lokalni policajci. Oni su to tek pretpostavili i izneli u toj izjavi.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali vi ste tek pre nekoliko minuta priznali da su vaše jedinice bile ponekad poznate pod imenom Muša Jakupija. Osim toga, ja ću, gospodine, da vam pokažem da su mnogi ljudi vrlo tačno znali ko ste vi bili i ko su bili pripadnici tog vašeg takozvanog lokalnog obezbeđenja. Molim sudskog poslužitelja, možda te kopije mogu da se podele po sudnici. Molim da se kopija stavi na grafoskop. Prvo prva strana. Ovo je, dakle, jedna strana štampana sa vebajta Kriznog centra Kosova (Kosovo Crisis Center). To su vesti za ponedeljak 1. mart 1999. godine, a zatim, ako okrenemo drugu stranu, molim da malo podignemo stranicu, jer mi treba dno te strane, vidimo da ovde pri dnu stoji paragraf sa sledećim sadržajem: “Ozloglašeni albanski kolaborator sa srpskom policijom Muharem Ibraj,” to ste vi, “ubio je jednog lokalnog Albanca u selu Osek Hilja blizu Đakovice, javili su izvori LDK. Taj Albanac po imenu Sulejman M. Bajrami, star 45 godina, ubijen je nakon što su mu kuću opkolile srpske snage”. Ovu informaciju dostavila je politička stranka za koju ste vi rekli da ste joj član, Rugovina stranka. Možete li da objasnite zašto bi stranka kojoj vi pripadate za vas rekla da ste ozloglašeni kolaboracionista sa srpskom policijom?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da, mogu. Zašto to nije rečeno na početku izjave kada je došlo do ubistva? Drugo, postojali su zakoni, postojala je država. Postoje dokumenti, ja nemam sam te dokumente, ali ti dokumenti postoje. Sud u Peći (Peje) ima te dokumente. Sve je razjašnjeno. Tamo je bilo 10 ljudi. Jedan od njih je ubijen, devet drugih je pobešlo. Da su tamo bile srpske snage, svi bi bili ubi-

jeni, ne samo jedna osoba.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Zašto vi kažete da su tamo bile srpske snage, svi bi bili ubijeni, a ne samo jedna osoba?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Zato što ovde stoji da su srpske snage tamo bile, a srpske snage nisu bile. To je bila tek grupa od 10 ljudi, 10 Albanaca koji su pripadali lokalnom obezbeđenju.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ta grupa ljudi iz lokalnog obezbeđenja koju ste vi vodili, znači da ste i vi bili tamo, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Možete li onda da objasnite zašto bi vaša politička stranka na takav način govorila o vama, "ozloglašeni albanski kolaborator sa srpskom policijom"? To je, naime, bilo moje prvobitno pitanje na koje vi još niste odgovorili.

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Demokratski savez Kosova je dao tu izjavu zato što ih ja u to vreme nisam podržavao. Ja nisam bio niti ... Ja, u stvari, nisam bio protiv Demokratskog saveza Kosova, niti sam bio protiv države.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Želim da vam pokažem još jedan dokument. Ovo je još jedna strana sa interneta, štampana, to je veb-sajt Saveta za zaštitu ljudskih prava i sloboda (Keshilli per Mbrojtjen e te Drejtave dhe Lirive te Njeriut) u Prištini. To je njihov izveštaj broj 461. Nosi naslov "O kršenjima ljudskih prava i sloboda na Kosovu" (Per Shkeljen e te Drejtave dhe Lirive te Njeriut ne Kosove) od 1. do 7. marta 1999. godine. Pogledajmo sada drugu stranicu. Pri vrhu te stranice stoji paragraf koji počinje rečima "28. februara". I u tom paragrafu stoji: "Takozvana lokalna policija na čijem je čelu bio Muharem Ibraj iz sela Osek Hilja i srpska policija izvršili su prepad na kuću i pogubili Sulejmana Mihtara Bajramija starog 45 godina u prisustvu članova njegove porodice. Uhapsili su njegove goste, Džavida Osmanija (Xhavid Osmani) i Bajrama Ljuljija (Bajram Luli)". Opet me zanima zašto bi ova organizacija rekla da ste vi tog čove-

ka pogubili, ako ste delovali u samoodbrani? Možete li to da nam objasnite?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam dao izjavu o tom događaju. Ova organizacija je ne samo za mene, nego i za sve one Albance koji sa njima nisu sarađivali govorila iste stvari.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Dobro i ni u jednoj od tih izjava za koje vi kažete da postoje, a koje pokazuju da ste vi delovali u samoodbrani, ni jedana od tih izjava nije danas ovde? Nemate ih sa sobom?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Sakson, vi ste čuli da je svedok rekao da mu je istražni sudija dao presudu o samoodbrani.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Tako je, časni Sude. Imate li vi bilo kakve dokumente koji potkrepljuju ono šta ste rekli o nalazu istražnog sudije?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne. Nemam te dokumente sa sobom zato što kad sam napustio Kosovo, ništa nisam poneo sa sobom. Ja sam pobegao sa Kosova tako da nisam mogao da uzmem sa sobom bilo kakve dokumente.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali uspeli da ste sa sobom ponesele onaj dokument koji ste pre nekih sat prezentirali ovom Pretresnom veću. Taj dokument D361 ste uspeli da ponesele sa sobom, dokument u kome se navodno nalaze pretnje koje vam je uputila OVK. Pa zar ne bi isto tako bilo važno da sa sobom ponesele dokumente koji se odnose na vašu zakonsku situaciju?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Pismo koje mi je poslala OVK sam stalno držao sa sobom. Čak sam i tražio osobu koja je napisala to pismo i želeo sam da ga pitam zašto mi je on poslao to pismo. A kad je reč o presudi o samoodbrani, to nije bilo nešto šta sam želeo da držim sa sobom sve vreme. Međutim, sudski dokumenti su tamo i ti dokumenti sigurno moraju biti tamo.

SUDIJA ROBINSON: Koje je nacionalnosti bio istražni sudija?

SVEDOK IBRAJ: Mislim da je bio Crnogorac.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Želim da vam pokažem još jedan dokument. Imamo i verziju ovog dokumenta na albanskom jeziku. Molim da se to da svedoku kako on može da prati. Molim da se kopija stavi na grafoskop. Ovo je dokumenat sa još jednog kosovskog vebsajta pod nazivom Lapi (Llapi). Mislim da se na albanskom takođe zove *Forumi Shqiptar*. I, dakle, na tom vebsajtu, na prvoj strani imamo belešku od 24. aprila 2004. godine koju je napisao čovek po imenu Faton Mehmetaj (Faton Mehmetaj). Molim sudskog poslužitelja da okrene drugu stranu, a vas, gospodine Ibraj, molim da pratite ono šta ja čitam na drugoj strani albanske verzije. Pri sredini druge strane na engleskom, a to je vrh druge strane na albanskom, autor postavlja sledeće pitanje: “Zašto su neki kriminalci koji govore albanski, poput Muharema Ibraja i drugih njegovog kalibra koji su učestvovali u mnogim nezamislivim zločinima, silovanjima i mučenjima na slobodi? Oni imaju policijske dosijee i poznati su u masakrima u Belegu (Beleg), Meji, Đakovici, Lubeniću (Lubeniq), Bistražinu i tako dalje?” Gospodine, da li vi i dalje tvrdite da ste, da vi i lokalno obezbeđenje koje ste vodili, niste na Kosovu imali reputaciju da se služite nasiljem?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da su te izjave tačne, lokalna policija ne bi postojala tokom rata. Neko bi nas ubio, baš kao što su ubili policajce, vojnike, generale armije, bombardovali i sve druge stvari. Te su izjave izdate nakon što je KFOR došao tamo, ljudi su mogli da dođu i urade šta god su želeli. Jer dok je postojala država, ko god je počinio zločin, čak i mali prekršaj, završio bi u zatvoru i bio bi osuđen.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Kao što ste vi sami rekli, nakon što je rat završen 1999. godine, ljudi su mogli da se vrate, oni koji su bili proterani i kao što ste rekli, mogli su da kažu šta god su želeli. Da li je to tačno?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Jer pre tog vremena kosovski Albanci koji nisu bili lojalni srpskom režimu, to nisu mogli da urade, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne razumem vaše pitanje.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: To je bilo jedno veoma jednostavno pitanje. Ako ne možete da odgovorite, idem dalje. Da li se sećate šta ste radili ...

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja ne razumem vaše pitanje, gospodine.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu, onda ću da ga ponovim. Nakon što je rat završen 1999. godine oni ljudi koji su bili proterani pa se vratili na Kosovo, oni su, prema vašim rečima, mogli da kažu šta god su hteli. Da li je to tačno, jer oni to oni nisu mogli za vreme trajanja srpskog režima?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Nakon što je završen rat, ja sam pobe-gao sa Kosova i ja ne znam šta se nakon toga dogodilo na Kosovu.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se sećate šta ste radili 27. aprila 1999. godine i to ujutro?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se sećate gde je toga jutra delovala vaša takozvana jedinica lokalnog obezbeđenja?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne znam gde je bila ili gde je funkcionisala jedinica lokalnog obezbeđenja tog jutra. Ja samo znam da je ona postojala tamo.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Nekoliko dana pre 27. aprila, ubijen je policajac po imenu Milutin Praščević i neki drugi policajci u blizini Đakovice. Da li je to tačno?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja sam čuo da su oni ubijeni u selu Meja.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Molim ponovo sudskog poslužitelja za pomoć. Pogledajte, molim vas, ovu fotografiju. U stvari izvinjavam se, to je pogrešna fotografija. Gospodine, ova mlada žena zove se Merfidete Seljmani. Ona je iz sela Dobroš. Ili Dobroz u opštini Đakovica. Da li znate nešto o njoj?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li možda znate našto što narušava njen karakter ili njenu sposobnost da govori istinu?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ja tu ženu ne poznajem i ne sećam se da sam je ikada video.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ja ću pred vas, kao i na grafoskop, da stavim izjavu ove žene kako bi svi mogli da prate. Časni Sude, ova svedokinja Merfidete Seljmani svedočila je 16. jula 2002. godine. Njena je izjava uvrštena uspis po Pravilu 92bis i nosi broj 265. Naime, ta je devojka prolazila kroz selo Meja toga dana, 27. aprila, nekoliko dana posle ubistva policajca. Molim sudskog poslužitelja da okrene petu stranu izjave. Prvo moramo da pročitamo nešto pri dnu stranice 5. Molim vas da mi to podignete još malo. U poslednjem paragrafu stoji: "Neposredno pre nego što smo se približili selu Meja, oko 12.00, videla sam srske policajce ispred kuće na vrhu brda i u podnožju brda u blizini livade. Konvoj je sporo prolazio. Prošli smo pored jednog vulkanizera u Meji ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Sakson, proveravamo da li je to bila zaštićena svedokinja.

TUŽILAC SAKSON: Ne, ja mislim da nije. Gotovo sam sasvim siguran da nije.

SUDIJA ROBINSON: Da li koristite redigovanu kopiju?

TUŽILAC SAKSON: Ja sada koristim neredigovanu kopiju, zato što ova svedokinja nije zaštićena.

SUDIJA KVON: Pretresnom veću je rečeno da je ovaj dokazni predmet pod pečatom.

TUŽILAC SAKSON: Ja ne razumem zašto bi to bio slučaj, meni je to novost. Možda da pojednostavimo stvari, da pređemo na privatnu sednicu.

SUDIJA ROBINSON: Evo, upravo dobijamo neke informacije. Mislim da možete da nastavite, gospodine Sakson.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Hvala. Pogledajmo sada vrh strane 6, svedokinja kaže sledeće: "Tamo je stric mog oca, Bajram Seljmani (Bajram Selmani), otprilike 78 godina star, rekao da se temo nalazi Muš Jakupi sa svojim sinovima. Bajram je rekao da je Muharem Jakupi naredio Bajramovom sinu Junuzu Seljmaniju (Junuz Selmani), starom otprilike 41 godinu, da se izdvoji iz konvoja i da otrči do mesta na kome su bili privedeni drugi ljudi. To sam čula od Bajrama Selmanija. Znala sam da su Muš Jakupi i njegovi sinovci lokalni albanski policajci iz Oseka Hilje, opština Đakovica, koji su bili lojalni srpskom režimu. Ja sam zapravo znala da su Jakupijevi bili veoma opasni, imali su lošu reputaciju među kosovskim Albancima. Među seljanima se govorilo da kad nekog teško pretuku, onda bi ljudi rekli tog su čoveka pretukli kao da ga je pretukla banda Muša Jakupija. Muharem Jakupi bio je jedan od Mušovih sinova". Svedokinja zatim dalje nastavlja da govori o tome kako je Bajrama Seljmanija pretukao jedan od sinova Muša Jakupija, Bajram Jakupi (Bajram Jakupi). Gospodine, da li vi i dalje tvrdite da vi i snage kojima ste bili na čelu 1999. godine niste imali reputaciju nasilnih kriminalaca?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Muš Jakupi ima 83 godine. On nije u stanju da pretuče ni svoju vlastitu suprugu, a kamo li nekog drugog. Niko se nije usudio da se petlja sa lokalnim obezbeđenjem osim onih koji su tamo radili. Kad god bi neko prekršio takon, SUP bi se takvim slučajevima pozabavio. Te su osobe bile odgovorne SUP-u. Niko od nas se nije usudio da ide u to područje, jer je to bilo brdovito područje i tamo je bilo pripadnika OVK. Dao bih jedan primer. Ramoc, nečiji je brat poginuo u Ramocu i otišao je na sahranu ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Sakson, kada govorimo o lokalnom obezbeđenju, da li je to isto kao i lokalna bezbednost o kojoj govori svedok.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da, to su, u stvari, sinonimi, jer se

koriste reči “lokalna policija”, “lokalno obezbeđenje” i “lokalna bezbednost” i to ćete da vidite i u izjavama. Niko se nije usuđivao da se petlja sa pripadnicima lokalnog obezbeđenja, jer su oni znali da će pripadnici lokalnog obezbeđenja, uključujući i vas, reagovati veoma brutalno. To je tačno, zar ne, gospodine?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ne znam kako bi Muš Jakupi mogao da kaže ovako nešto i da da tu izjavu. On je invalid i ima 83 godine.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pokazaću vam izjavu jednog drugog svedoka, gospodine. I ta osoba takođe tvrdi da su pripadnici vaše jedinice bili u Meji tog dana kada je na stotine Albanaca, kosovskih Albanaca, nestalo ili bilo ubijeno. Molim da se ovaj dokument da svima u sudnici, budući da još uvek nije uvršten u dokazni spis, niti predložen Odbrani. Sada bih da pogledamo stranu 5 ove izjave. Radi se o izjavi žene po imenu Fatima Hodža (Fatima Hoxha) iz Đakovice. U stvari, do rata ona je živela u Juniku. Pri dnu pete stranice, u poslednjem paragrafu, ona opisuje ono šta je videla kada je došla na kontrolni punkt u Meji 27. aprila 1999. godine. Citiram: “Među počinocima zločina na kontrolnom punktu u Meji, prepoznala sam pripadnike albanske porodice Jakupi koji su bili pripadnici redovne srske policije. Jakupi su iz sela Osek Hilja, opština Đakovica, poznajem ih već 10 godina. U Meji sam videla Muša Jakupija koji otprilike ima 50 do 55 godina i njegova dva sina čija imena ne znam, a takođe sam videla i Muharema Jakupija koji ima oko četrdesetak godina. Na sebi su imali redovne, odnosno uobičajene policijske uniforme plave boje sa oznakama “milicija”. Ja sam ih molila da puste moje rođake, ali oni su me psovali na albanskom i rekli su mi da idem u Albaniju”. Gospodine, kako je moguće to da ste nam vi upravo rekli da pripadnici vaše jedinice nisu mogli da idu na to područje, a evo, imamo dva svedoka koji su rekli da su oni bili tamo, dakle da su bili u Meji i da su učestvovali u zločinima protiv civila 27. aprila. Kako to objašnjavate?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Mislim da vi vrlo dobro znate da se radi o lažnim svedocima, jer, kao što sam vam već rekao, Muš Jakupi ima 83 godine, a ne 55. Ja imam 51 godinu, a mi nismo smeli, niti nam je ikada palo na pamet da obučemo policijske uniforme budući da smo imali vlastite uniforme, a mi nismo imali nikave veze sa polici-

jom. Meja se nalazi na jednom drugom mestu, a Osek Hilja na drugom i postoji određena razdaljina između ta dva mesta. Ja mogu da vam kažem da u Meji nisam bio osim dve do tri godine pre rata, budući da se to nalazi na drugom području.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Znači nalazi se nekih pet do 10 kilometara od sela, mesta gde ste vi živeli, od Osek Hilje, zar ne?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu. Gospodine, da li vam je poznato da je više od 200 tela osoba koje su nestale iz Meje 27. aprila ekshumirano u Batajnici, u blizini Beograda?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Za to sam čuo nakon što sam došao u Niš. A to sam takođe video i u jednoj knjizi, o kidnapovanju ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Kako objašnjavate da su ta tela uopšte stigla tamo?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Rekao sam vam da sam 2000. godine pročitao o tom događaju. I u toj knjizi možete da nađete i imena šest članova moje porodice, ali pre toga nisam imao nikakva saznanja o tom događaju.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Sada bih hteo da pogledamo još jedan dokument. Radi se o izjavi Đurima Domija (Đurim Domi). Molim da se kopije podele svim učesnicima u postupku. Radi se o izjavi koja je data Međunarodnom krivičnom sudu i koja još uvek nije uvedena u dokazni spis. Molim da se jedan primerak stavi na grafoskop. Ovo je izjava Đurima Domija iz Đakovice. Molim da pogledamo prvu stranu samog teksta izjave, dakle, to je druga strana dokumenta i ova osoba je opisala ono šta je videla 27. marta 1999. godine gospodine i to je ono šta je videla iz svoje kuće u Đakovici. U trećem paragrafu, u trećoj rečenici stoji sledeće, citiram: "27. marta nalazio sam se u svom dvorištu zajedno sa svojom porodicom. Policija, zajedno sa pripadnicima Muša Jakupija, je stigla i provalili su u dvorište kroz kapiju. Svi smo pobešli na brdo Čabrat (Cabrat) i odatala smo mogli da vidimo policiju i pripadnike jedinice Muša Jakupija kako spaljuju kuće

Afrima Domija (Afrim Domi) i Fatmira Domija (Fatmir Domi)". U sledećem paragrafu stoji: "Pripadnici jedinice Muša Jakupija su mogli da se prepoznaju po tome što su nosili običnu odeću i što su govorili albanski. Oni su saradivali sa policijom. Pripadnici jedinice Muša Jakupija bi prijavljivali policiji koje kuće treba spaliti". Da li imate bilo kavu ideju o tome kako je ovaj svedok mogao da vidi pripadnike vašeg lokalnog obezbeđenja kako spaljuju kuće u Đakovici 27. marta 1999. godine?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Ovo nije tačno. Niti sam ja, niti su bilo koji pripadnici lokalnog obezbeđenja spalili bilo koju kuću. Ne samo kuću, nego bilo koji mali objekat.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Hteo bih da se sada svedoku pokaže još jedna izjava i to izjava gospodina Derviš Dane. Ovo je izjava koja je data Međunarodnom krivičnom sudu i dala ju je osoba po imenu Mirvet Derviš Dana (Mirvet Dervish Dana). Ona je živela u Đakovici i to u Ulici Imera Grezde ...

SUDIJA KVON: Mislim da se radi o ženskoj osobi.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da, u pravu ste. Tokom glavnog ispitivanja, gospodine, vi ste rekli da ste poznavali gospodina Emina Derviš Danu, da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Sada bih da pogledamo stranu 8 ove izjave. U ovoj izjavi se opisuju događaji od 25. marta u Đakovici i to događaji koji su se odigrali u Ulici Imera Grezde. Molim da sada pogledamo vrh ove strane. U drugom paragrafu svedokinja opisuje kako je njen brat Emin, koga vi poznajete, video jednog Albanca, jednog Muša Jakupija i njegovu grupu i to u Ulici Imera Grezde. Tu stoji: "Muš Jakupi je bio pripadnik, oficir MUP-a. Pre masakra, moj brat Emin je rekao da je jedinica Muša Jakupija patrolirala Ulicom Imera Grezde. Tog istog dana tri albanska civila su ubijena u kući na području Turbea". Gospodine, da li vi i dalje ostajete pri onome šta

ste rekli, a to je da vi i pripadnici vaše jedinice lokalnog obezbeđenja niste imali reputaciju nasilnih kriminalaca?

SVEDOK IBRAJ – ODGOVOR: Što se tiče Turbea, Derviš Dana je bio derviš, dakle, muslimanski derviš. I da je on čak i uperio pištolj u mene da bi me ubio, ja nikada ne bih pucao u njega, jer se radi o verskoj osobi, o dervišu. A što se tiče Muša Jakupija, ako tu stoji da je on bio oficir MUP-a, onda je meni drago da čujem da u srpskom MUP-u i dalje zapošljavaju ljude koji imaju 83 godine i koji su invalidi.

TUŽILAC SAKSON: Vi ipak niste odgovorili na moje pitanje. Časni Sude, vidim koliko je sati. Ja mogu sada da se zaustavim ili da možda produžimo još nekoliko minuta.

SUDIJA ROBINSON: Prekidamo sada sa radom, nastavljamo sutra u 9.00. Tačan broj dokaznog predmeta koji je uvršten danas u dokazni spis je D302, a ne D361. Mislim da ćemo morati da obezbedimo neku nadoknadu za sudiju Kvona i za njegov dodatni rad.

Fond za humanitarno pravo